Nr. 95 (9264)
XXXIV aastakäik

PÜHAPÄEVAL,
22. APRILLIL
1973

Hind 2 kop.

KÕIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

Rahva HÄÄL

EESTIMAA KOMMUNISTLIKU PARTEI KESKKOMITEE, EESTI NSV ÜLEMNÕUKOGU JA EESTI NSV MINISTRITE NÕUKOGU HÄÄLEKANDJA

Elagu marksism-leninism, igavesti elav internatsionaalne revolutsiooniline õpetus, kõigi maade töötajate lipp võitluses imperialismi vastu, sotsialismi ja kommunismi võidu eest!

NLKP KESKKOMITEE HÜÜDLAUSETEST 1. MAIKS 1973. a.

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu

MÄÄRUS

1973. aasta teadus- ja tehnikaalase Lenini preemia erakorralise määramise kohta NSV Liidu 50. Aastapäeva nimelise Krasnojarski Hüdroelektrijaama rajamise eest

NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu, vaadanud läbi NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Lenini preemiate ja NSV Liidu riiklike preemiate komitee esildise, otsustavad määrata 1973. aasta erakorraline Lenini preemia:

Andrei Jefimi p. BOTŠKINILE, NSV Liidu 50. Aastapäeva nimelise Krasnojarski Hüdroelektrijaama ehituse endisele ülemale, Aleksandr Aleksei p. BELJAKOVILE, NSV Liidu Energeetika ja Elektrifitseerimise Ministeeriumi Teaduse- ja Tehnikanõukogu aseesimehele, Sergei Silvestri p. KUZMINSKILE, NLKP XXII Kongressi nimelise Leningradi Metallitehase konstrueerimisbüroo juhatajale, Jevgeni Jefimi p. LISKUNILE, NSV Liidu 50. Aastapäeva nimelise Krasnojarski Hüdroelektrijaama ehituse endisele peainseneri asetäitjale, Vassili Vassili p. ROMANOVILE, S. M. Kirovi nimelise Leningradi elektrimasinaehituskoondise «Elektrosila» peainsenerile ja Nikolai Vassili p. HLEBNIKOVILE, NSV Liidu 50. Aastapäeva nimelise Krasnojarski Hüdroelektrijaama projekti peainsenerile — NSV Liidu 50. Aastapäeva nimelise Krasnojarski Hüdroelektrijaama rajamise eest.

NLKP Keskkomitee sekretär
L. BREŽNEV

NSV Liidu Ministrite Nõukogu esimees
A. KOSSÕGIN

Vastastikuse Majandusabi Nõukogu Täitevkomitee kuuekümne teise istungi kommünikee

17.—21. aprillini 1973 oli Moskvas Vastastikuse Majandusabi Nõukogu Täitevkomitee 62. istung.

Täitevkomitee arutas materjale küsimustes, mis tulevad käsitlemisele Vastastikuse Majandusabi Nõukogu XXVII istungjärgul, ja võttis vastu sellekohase otsuse.

Täitevkomitee arutas läbi VMN-i alalise väliskaubanduskomisjoni ettekande abinõudest hangitavate masinate ja seadmete tehnilise hoolduse süsteemi parandamiseks ning soovitas VMN-i liikmesriikidel 1973. aastast peale sõlmida valitsustevahelisi, ametkondadevahelisi või muid kokkuleppeid nende abinõude kohta. Täitevkomitee kiitis heaks masinate, seadmete ja teiste toodete tehnilise hoolduse üldtingimused ning masinate ja seadmete varuosadega varustamise üldpõhimõtted.

Täitevkomitee võttis teadmiseks VMN-i alalise keemiatööstuskomisjoni informatsiooni perspektiivprogrammi väljatöötamise käigust, mis käsitleb VMN-i liikmesriikide ja Jugoslaavia FSV koostööd mineraalväetiste, söödapärmi ning süntees-, biokeemia- ja mineraalsöödalisandite tootmise arendamisel.

Täitevkomitee vaatas läbi ettepanekud ja võttis vastu soovitused suurendada aastail 1973—1975 mõnede toiduainetetööstuse seadmete tootmist ja vastastikuseid hankeid.

Täitevkomitee arutas ka teisi VMN-i liikmesriikide majandusliku, teadusliku ja tehnilise koostöö küsimusi, millede kohta võeti vastu otsused.

Täitevkomitee istung kulges sõpruse ja vastastikuse mõistmise õhkkonnas.

Jutuajamine NLKP Keskkomitees

21. aprillil võttis NLKP Keskkomitee sekretär **K. Katušev** vastu USTP Keskkomitee liikme, Ungari RV välisministri **J. Peteri**, kes on Moskvas läbisõidul kodumaale. Soojas ja sõbralikus õhkkonnas kulgenud jutuajamisest võttis osa ka Ungari RV suursaadik Nõukogude Liidus **G. Rapai.**

Ametiühingudelegatsioon Saksa FV-st

Saksa Föderatiivse Vabariigi ühiskondliku teenindamise töötajate ametiühingu delegatsioon, kes viibib Nõukogude Liidus riigiasutuste töötajate ametiühingu keskkomitee kutsel, käis Tallinnas. Külalised tutvusid meie vabariigi majanduse ja kultuuriga.

Delegatsiooni liikmed võeti vastu Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimehe **A. Vaderi** ja Eesti NSV Riikliku Plaanikomitee esimehe **G. Tõnspoja** poolt.

21. aprillil lahkus delegatsioon Tallinnast.

(ETA)

AUTASUSTAMISI

Aktiivse ühiskondliku tegevuse eest ja seoses kaheksakümnenda sünnipäevaga autasustas Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidium 20. aprillil k. a. personaalpensionäri, NLKP liiget 1919. aastast, Ivan Rosentali Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga.

LENINISM ON MEIE AJASTU LIPUKIRI

Nõukogude rahval on toredaid traditsioone, mis otsekui avardavad inimvõimete piire, annavad tuhandekordselt juurde energiaküllust ja teotahet. Üheks selliseks kauniks traditsiooniks on meil kujunenud kommunistlikud laupäevakud, mille sünd on seotud inimgeeniuse Vladimir Iljitš Lenini nimega, inimesega, kes nii palju tegi töörahva õnne nimel, meie kodumaa vabaduse ja suuruse heaks, rõhutute ja ekspluateeritavate vabastamiseks, inimesega, kelle mõtted ja teod avaldasid otsustavat mõju kogu meie planeedi elanikkonna saatusele.

Ka eilne kommunistlik laupäevak oli selle toreda traditsiooni laiaulatuslik järgimine. Kümned ja sajad tuhanded Nõukogudemaa töötajad meie ääretu kodumaa kõigis paigus asusid tööpinkide taha, tõusid ehitustellinguile, kiirustasid farmidesse ning traktorirooli taha. Tehastes ja vabrikutes, kolhoosides ja sovhoosides, ehitusel ja transpordiliinidel sepistati uusi töövõite, lahendati pakilisi viisaastaku tootmisülesandeid. Selle loova tööpidupäeva pühendasid Nõukogudemaa töötajad Vladimir Iljitš Lenini 103. sünniaastapäevale, demonstreerides sellega veel kord oma mõtte- ja tegudeühtsust leninismi igavesti elava õpetusega.

Tänane päev, 22. aprill, on läinud meie planeedi ajalukku eredaima tähtpäevana. 103 aastat tagasi andis see päev inimkonnale inimese-titaani, kes pühendas võitlusele töörahva õnne nimel kogu oma elu. Aastakümned täis pingelist teoreetilist mõttetegevust ja organiseerimistööd, asumisel viibimise, vangla- ja emigratsiooniaastad ning illegaalne parteitöö nõudsid V. I. Leninilt üliinimlikku tahtejõudu püstitatud eesmärgini jõudmiseks. Proletariaadi suured õpetajad Marx ja Engels juhatasid rahvastele kätte tee kapitali ikkest vabanemisele. Kuid nendele ei langenud osaks näha sotsialistliku revolutsiooni võitu. Lenin sai selleks inimeseks, kes juhtis marksismi lippu kõrgel hoides revolutsioonilisi rahvahulki ja viis nad ühel kuuendikul maakeral tormijooksule vana maailma võimude ja tavade vastu. V. I. Lenin juhtis kommunistide partei eesotsas gigantset tööd sotsialistliku revolutsiooni ettevalmistamiseks ja läbiviimiseks meie maal. See revolutsioon lõppes töörahva võiduga.

Tänapäeval ei leidu maailmas paika, kus poleks kuuldud Lenini nime, kuhu poleks tunginud tema õpetuse surematud ideed. Erinevate rahvuste keeltes räägitakse temast, tema nimega seostatakse oma mõtteid ja püüdlusi paremast homsest, võitlust töörahva kurnajate vastu. Leninism on muutunud meie ajastu lipukirjaks. Lenini ideid ellu viies hoogustub tänapäeval rahvusvaheline kommunistlik ja töölisliikumine ning laieneb rahvaste imperialismivastane vabadusvõitlus. Leninism valgustab tänapäeval inimkonnale teed võitluses rahu ja sotsiaalse progressi nimel, kommunismi ideaalide võidulepääsu nimel.

V. I. Lenini surematuks teeneks on see, et ta oskas tõlkida teadusliku sotsialismi miljonite inimeste argielukeelde. Tema juhtimisel, tema rajatud Kommunistliku Partei juhtimisel hakkas nõukogude rahvas üles ehitama uut ühiskonda, saatis ja saadab korda võrratuid kangelastegusid. Meil on tulnud lahendada sotsialismi ja kommunismi ehitamise ülikeerukaid ülesandeid, leida vastuseid kaasaja kiiresti edasitõttava elu komplitseeritud küsimustele. Need vastused on Lenini õpetuse valgusel leitud, Lenini ideed on meile kindlaks kompassiks kõigis meie tegudes ja püüdlustes.

Arendades marksismi edasi uutes ajaloolistes tingimustes ja rakendades seda meie maa revolutsioonilise võitluse praktikas, pööras V. I. Lenin väga suurt tähelepanu rahvusküsimusele, selle teoreetilisele väljatöötamisele ja praktilisele lahendamisele proletaarse revolutsiooni ning uue ühiskonna ehitamise protsessis.

V. I. Lenin esitas ning põhjendas teoreetiliselt ja poliitiliselt rahvuste enesemääramise õigust, mis viidi tema juhtimisel ellu juba nõukogude võimu esimeste sammudega. Rahvuste enesemääramise õiguse all ei mõistnud Lenin riigi killustamist iseseisvateks riigikesteks ja rahvuste üksteisest eraldamist — see on kodanlik idee —, vaid vabade rahvuste vabatahtlikku liitu, võrdõiguslike rahvaste koostööd, sõprust ja vendlust, mis vastab internatsionalismi põhimõtetele. Ta rõhutas, et niisama nagu inimkond saab klassideta ühiskonnale üle minna ainult proletariaadi diktatuuri kaudu, nii võib rahvuste üksteisele lähenemine teoks saada ainult kõigi rõhutud rahvuste täieliku vabanemise, nende täieliku enesemääramise õiguse kaudu. Ainult sotsialism toob rõhutud rahvastele sellise vabanemise.

Vabade rahvaste riikliku liidu ettevalmistamiseks ja moodustamiseks oli vaja töölisklassi partei organiseerivat osa, tema õiget rahvuspoliitikat, sihikindlat revolutsioonilist tegevust.

NSV Liidu moodustamise ajaloolisse ürituse pani Kommunistlik Partei oma revolutsioonilise energia, oma tohutu töö ja tahte. Liidu loomisele eelnes suur poliitiline, ideoloogiline ja organisatsiooniline töö. Iseloomustades Lenini partei osa Nõukogude Liidu moodustamisel ja selle juhtimisel kogu poolsajandipikkuse ajaloo vältel, ütles NLKP Keskkomitee peasekretär L. I. Brežnev oma ettekandes NSV Liidu moodustamise 50. aastapäeva puhul: «Lenini partei, tema kollektiivne mõistus ja vankumatu tahe, tema organiseeriv ja suunav osa — see on jõud, mis valmistas ette suure Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu rajamise, on juhtinud tema arenemist poole sajandi kestel ja viib teda kindlalt edasi.»

Kõigi meie maa rahvaste ühinemine ühtsesse liitu, ühtse paljurahvuselise sotsialistliku riigi moodustamine avasid enneolematud võimalused meie kodumaa sotsiaalseks, majanduslikuks ja kultuuriliseks progressiks. Kõigi Nõukogudemaa vabariikide igakülgse arenemise tähtsaks teguriks oli nende majandusliku taseme ühtlustumine kogu maa rahvamajanduse võimsa tõusu baasil. Paljud vabariigid, mis minevikus olid põllumajanduslikud, on nüüd muutunud kõrgeltarenenud tööstusega vabariikideks. Tänapäeva NSV Liidu sotsialistlik majandus kujutab endast vastastikku seotud rahvamajandusharude kompleksi, mille koosseisu kuuluvad kõigi nõukogude vabariikide rahvamajandused ja mis areneb ühtse üldrahvaliku plaani alusel kogu Liidu kui terviku ja iga üksiku vabariigi huvides.

Lenini õpetusest juhinduvad kommunistid ja kõik nõukogude inimesed oma igapäevases töös ja tegevuses. Nad rakendavad oma teadmised, energia ja tahte kommunistliku ühiskonna ülesehitamise praktiliste ülesannete lahendamiseks, NLKP XXIV kongressi otsuste elluviimiseks. Kongressist möödunud aja jooksul on astutud oluline samm edasi meie kodumaa majandusliku võimsuse tugevdamisel ja nõukogude inimeste elutaseme tõstmisel.

Käesoleva viisaastaku kahe aasta ja kolme kuu jooksul lasti tööstustoodangut välja umbes triljoni rubla eest — niisama palju, nagu valmistati aastail 1961—1965, s. o. kogu seitsmenda viisaastaku kestel. Selliseid tooteid aga nagu gaas, mineraalväetised, sõiduautod, külmutid ja teised toodeti kahe aasta jooksul rohkem kui kogu seitsmendal viisaastakul.

Hästi alustas tööstus käesolevat, viisaastaku kolmandat, otsustavat aastat. Toodangu realiseerimise esimese kvartali plaan täideti 102-protsendiliselt, tööstustoodangu juurdekasv möödunud aasta esimese kvartaliga võrreldes oli 6,4 protsenti, keskmine päevatoodangu juurdekasv aga 7,8 protsenti.

Tohutu ulatuse on meie maal võtnud ehitustegevus. Rahvamajanduse tootmise põhifondid suurenesid kahe möödunud aasta jooksul peaaegu 80 miljardi rubla võrra; see on rohkem kõigist tootmisfondidest, mis olid meie maal 1950. aastal. Lasti käiku ligi 800 suurt riiklikku tööstusettevõtet, samuti hulgaliselt tsehhe ja muid objekte.

Kõik see kõneleb veenvalt Nõukogude tööstuse tunduvalt kasvanud võimalustest, tööliskassi, kogu meie rahva sangarlikust tööst.

Suurt tööd tehakse partei kavandatud põllumajanduse edasiarendamise kompleksprogrammi realiseerimisel. Ajavahemikul 1971—1972 kasvasid riiklikud kapitaalmahutused sellesse majandusharusse eelmise viisaastaku kahe esimese aastaga võrreldes 1,7-kordselt. Tunduvalt suurenesid masinate, mineraalväetiste ja ehitusmaterjalide saadetised maale. Teoks on saanud Lenini unistus meie maa põuaste piirkondade niisutamisest. Praegu antakse ekspluatatsiooni keskmiselt üle 600 000 hektari uusi niisutatavaid maid aastas — 1,7 korda rohkem, kui oli aasta keskmine kaheksandal viisaastakul.

Praegu on täies hoos kevadkülv. Põlluharijad on kindlalt otsustanud mitte ainult täita käesoleva aasta riikliku plaani, vaid ka katta maksimaalselt põllumajandussaaduste osas tekkinud puudujäägi ja kasutada efektiivselt ära iga majandi ressursid.

Nagu näitab tegelikkus, on kõigis majandusharudes olemas head võimalused selleks, et me käesoleval aastal ületaksime kõik põhilised plaaninäitajad.

Järjekindlalt viiakse ellu partei kavandatud abinõusid rahva heaolu tõstmiseks. Üldine tarbimisfond kasvas viisaastaku kahe aasta jooksul 23 miljardi rubla võrra. Viisaastaku kahe aasta jooksul kasvasid elanikkonna reaaltulud ühe inimese kohta arvestatuna 8,2 protsenti, kusjuures tööliste ja teenistujate keskmine kuupalk tõusis 7 protsenti, kolhoosnikute keskmine töötasu aga 8,1 protsenti.

Palju tehakse selleks, et tarbeesemete toodangu suurendamine vastaks töötajate kasvavatele rahalistele tuludele. Jaekaubakäive suurenes kahe aasta jooksul enam kui 14 protsenti, elanikele osutatavate olmeteenuste maht 23 protsenti. Viisaastaku algusest on ehitatud üle 4,5 miljoni uue korteri. Laieneb õppeasutuste, kultuuri-, meditsiini- ja lasteasutuste võrk.

Leninlikult — laialdaselt ja sihipäraselt — seab partei üles rahva heaolu tõstmise ülesandeid. Leninlikult, ühiskondliku töö viljakuse kasvu alusel ja sellele vastavalt lahendab ta neid.

Nagu meile õpetas Lenin, et tohi kokkuvõtteid tehes näha ainult saavutusi, vaid ka puudusi. Paljud ettevõtted, isegi mitmed ministeeriumid tervikuna ei täida toodangu realiseerimise, uue tehnika evitamise ning tööviljakuse ja rentaabluse tõstmise alal seatud ülesandeid.

Partei kavandatud rahvamajanduse arendamise ja rahva elatustaseme tõstmise programmi täitmine on rahva enda kätes. Üheksanda viisaastaku kolmas aasta peab saama ja saab lööktöö aastaks. On teada, kui suurt tähtsust sotsialistlikule võistlusele omistas V. I. Lenin. Rääkides sellest, et nõukogude võim tagab sotsialismi võiduks kõik vajaliku, tõstis ta eriti esile sotsialistliku võistluse kui võimsa hoova, mille abil võib saavutada kõrge tööviljakuse, uued töövormid, uued inimestevahelised suhted jms. Praegu areneb üle kogu meie maa üleliiduline sotsialistlik võistlus 1973. aasta rahvamajandusplaani ennetähtaegseks täitmiseks. Võistluse peamine loosung on: «Anda rohkem ja parema kvaliteediga toodangut väiksemate kulutustega!» Võistluse eesmärk ei ole selles, et saavutada ainuüksi mingeid rekordeid ja välja selgitada kitsast võitjate ringi, vaid selles, et muuta võistlus üldrahvalikuks, saavutada edu kogu rahvamajanduses, viia seda edasi kogu rahva ühise jõuga, et iga töötaja annaks ühise ürituse heaks kogu oma energia ja võimed.

Meie partei, valitsuse ja ühiskondlike organisatsioonide üleskutse teha kõik selleks, et 1973. aasta saaks lööktöö aastaks, leidis palavat heakskiitu ja toetust kogu nõukogude rahvalt. Töötajad asusid kõikjal üldrahvalikku sotsialistlikku võistlusse. Tänavust V. I. Lenini sünniaastapäeva tähistavad nõukogude inimesed uute töövõitudega kõigis kommunismiehitamise lõikudes.

USTAVUS SUURE ALGATUSE TRADITSIOONIDELE, LENINI ÜRITUSELE

ÜLELIIDULINE KOMMUNISTLIK LAUPÄEVAK

* Lööktöö ettevõtetes ja ehitustel, põldudel ja farmides *

MOSKVALASTE TÖÖVALVE

V. I. Lenin nimetas esimesi kommunistlikke laupäevakuid, mis korraldati Moskvas, suureks algatuseks. Pealinna eesrindlike ettevõtete töötajad, ustavad tööliskassi töötraditsioonidele, tegid ettepaneku tähistada V. I. Lenini 103. sünniaastapäeva massilise kommunistliku laupäevakuga. Nende algatusele järgneti kogu maal.

Sellest, kuidas kulges kevadine tööpüha Moskva ettevõtete kollektiividel, kes algatasid laupäevaku, annavad ülevaate TASS-i korrespondendid.

SEAL, KUS TEKKIS SUUR ALGATUS

Kell 8 hommikul Moskva Sorteerimisjaama depoos. Traditsiooniliselt eelnes laupäevaku algusele lühimiiting. Kuulsa veduri OV-7024 juures, mille remontisid eelmise viisaastaku lõpul 1919. aastal, kinnitasid depoo töötajate esindajad parteile, et nad töötavad ka sel 21. aprilli päeval suurima tootlikkusega. Esimesest laupäevakust osavõtnud F. Pavlov ja V. Sidelnikov astusid vedurisse ja andsid vile, mis tähistas tööleasumist.

«Punane laupäev» algas siin juba märtsis. 850 depoo veduribrigaadide liiget vedasid täiendavalt ja tasuta kaubaronge meie maa eri paikadesse ning kandsid viisaastaku fondi tuhandeid rublasid. Täna läks siit teele erirong Kasahstani, mille kohaleviimise õiguse oli sotsialistlikus võistluses võitnud vedurijuht kommunistlik noor A. Trifonov. Platvormidel olid uhiuued autod ZIL.

Samal päeval avati mälestustahvel depoo parteirakukese sekretäri, meie maa esimese kommunistliku laupäevaku organiseerija I. Burakovi auks. Tema nimi anti tänavale, kus depoo asub. V. I. Lenini sünniaastapäeva eel istutas ettevõtte kollektiiv depoo territooriumile järjekordse «Lenini puu», mis on arvult 103.

Depoo ülem N. Rõbin ja parteikomitee sekretär V. Skvortsov tegid teatavaks laupäevaku tulemused. Ülesanded täideti edukalt: remonditi neli elektrivedurit, kolm mootorvedurit ja üks tõstekraana. Viisaastaku fondi kanti üle 5000 rubla.

AUTOEHITAJAD PEAVAD SÕNA

«Entusiastide marsi» helide saatel sammusid 21. aprillil Lihhatšovi-nim. Moskva Autotehase territooriumile meister A. Maksimovi vahetuse töölised. Eesrindlikule kollektiivile oli tööpühal usaldatud alustada peakonveieril autode ZIL-130 monteerimist.

Autoehitajad olid otsustanud saavutada kommunistlikul laupäevakul igal töökohal kõrgeima tööviljakuse. Eranditult kõik korpused, tsehhid, osakonnad ja talitused olid võtnud võitlusprogrammiks viisaastaku kolmanda, otsustava aasta sotsialistliku deviisi: anda toodangut rohkem, parema kvaliteediga ja väiksemate kulutustega.

Suurepäraselt töötasid meister J. Sinkini jaoskond kolmandas montaažikorpuses ja M. Zemenski vormijate kollektiiv valukorpuses. Just nendes korpustes oli tekkinud algatus tähistada V. I. Lenini 103. sünniaastapäeva kommunistliku laupäevakuga.

Esialgsed arvutused näitasid, et 21. aprillil valmistati autotehases toodangut kolme miljoni rubla väärtuses. (TASS)

Põhitoodang säästetud materjalidest

«Täna on meil tööpüha!» «21. aprillil kõik kommunistlikule laupäevakule!» Need ja paljud teised loosungid võtsid eile vastu M. I. Kalinini nim. Elektrotehnika Tehase töötajasperet. Pidulikku, ülevat meeleolu aitas süvendada puhkpilliorkester, kes ettevõtte pääslas töölisteruutajaid tervitas. Juba varastest hommikutundidest alates andis tehase raadiosõlm edasi operatiivteateid tööde käigust tsehhides ja jaoskondades. Teatati, et laupäevakust võttis osa 3007 inimest, kellest 2263 töötas tootmistsehhides. Hulk insenertehnilisi töötajaid oli eile samuti tootmistsehhides, et aidata toodangut suurendada.

Laupäevakuliste hulgas oli ka tehase 12 tööveterani eesotsas Kodusõja ja Suure Isamaasõja veterani Erich Jurjeviga. Ettevõtte endine lukksepp E. Jurjev sõnas, et esmakordselt võttis ta kommunistlikust laupäevakust osa 20-ndate aastate keskpaiku Leningradis Putilovi tehases. Pensionärina on ta juba kolmandat korda ettevõtte laupäevakul. Eile oli E. Jurjev eksperimentaaltsehhis, kus valmistati tarbekaupu — 25 elektrikaminat. Nimetatud toote kõik veerandsada eksemplari varustati erimärkega «Valmistatud leninlikul laupäevakul 1973».

Kõikjal tsehhis töötati tavalisest suurema tööviljakusega ja peaaegu kogu põhitoodang valmistati kokkuhoitud materjalidest. Eilse tööpäeva erilisust rõhutasid mitmes tsehhis punased lipukesed. 1., 2., 5. ja 10. tsehhis olid naised traditsioonilistes punastes peärättides. Silmapaistvalt töötas eile 10. tsehhis kollektiiv, kes andis rahvamajandusele üle 1000 türistori. Võimsa elektriveduri tarvis lõpetati eile 2. tsehhis jõutransformaatori montaaž. Seade valmistati kokkuhoitud materjalidest ja markeeriti erimärkega. Transformaatorite tsehhi kollektiiv võis eile õhtupoolikul pidulikult raporteerida: meie päevatoodang oli täna 100 väikest transformaatorit muunduragregaatidele. Monteerijad saatsid tarbijatele ühe veoalajaama muunduragregaadi. Kui pärast vahetuse lõppu laupäevakust kokkuvõtteid tehti, selgus, et ettevõte oli valmistanud meie rahvamajandusele toodangut 80 600 rubla eest.

M. ORMISSON

Maardu Keemiakombinaadis on granuleeritud superfosfaadi keskmine ööpäevane toodang 1200 tonni. Kommunistlikul laupäevakul lubas granuleeritud superfosfaadi tsehhi kollektiiv suurendada toodangut vähemalt 1500 tonni. Keskpäevaks oli ilmne, et kohustus täidetakse. Pingelisemalt kui tavaliselt töötasid eile kõik teisedki tsehhid, valmistati sadu tonne mineraalväetisi üle plaani.

Pildil: granuleeritud superfosfaadi tsehhis kontrollivad päärdahju vanemoperaator Viktor Stepnev (vasakul) ja granuleerija Andrei Loginov toodangu kvaliteeti.

V. I. Lenin — uut tüüpi revolutsioonilise partei rajaja ja juht

Vladimir Iljitš Lenini elu ja tegevus langes ühte pöördeliste sündmustega Venemaa ja kogu maailma rahvaste arengus. XX sajandi alguseks oli kapitalism jõudnud oma arengus imperialismi staadiumi. Venemaa seisis kodanlik-demokraatliku revolutsiooni eelõhtul. Et Tsaari-Venemaa oli pärast kodanlik-demokraatlikke revolutsioone Läänes muutunud Euroopa ja Aasia reaktsiooni kantsiks, seadis ühiskonna progressiivse arengu vajadus Venemaa proletariaadi ette ajaloolise ülesande: võtta tsaari isevalitsuse kui tõkke kõrvaldamine progressi teelt enda kätte. Venemaa muutus maailma revolutsioonilise liikumise keskuseks ja Venemaa proletariaat sai rahvusvahelise töölisliikumise avangardiks.

Niisuguses olukorras vajas Venemaa proletariaat uut tüüpi parteid, kes oleks teda õigesti juhtinud revolutsioonilises võitluses tsarismi isevalitsuse vastu. Lääne-Euroopa sotsiaaldemokraatlike parteide taoline organisatsioon selleks ei sobinud.

Lenin püstitas uut tüüpi revolutsioonilise töölispartei loomise ülesande. Ta mõistis hästi, et II Internatsionaali sotsiaaldemokraatlikud parteid muutusid järk-järgult sotsiaalsete reformide parteideks. Need parteid kasvasid kokku kodanliku ühiskonna poliitilise süsteemiga, suunasid oma töö peamiselt parlamentliku ja muu legaalse tegevuse sfäärі. Saabuvale epohhile, imperialismi vastu peetavate sotsiaalsete lahingute epohhile oli vaja mitte reformide parteid, vaid revolutsiooni parteid, kes ühendab oskuslikult legaalsed ja illegaalsed, parlamentlikud ja parlamendivälised, rahulikud ja mitterahulikud tegevusvormid ning -meetodid.

Lenin kirjutas raamatus «Mis teha?»: «... Andke meile revolutsionääride organisatsioon ja me pöörame Venemaa ümber!» (Teosed, 5. kd., lk. 422.) Nii kõrgelt hindas ta töölisklassi revolutsioonilise marsistliku partei osa. Selliseks parteiks saigi 1903. aastal Lenini rajatud bolševike partei. Lenin töötas igakülgselt läbi õpetuse parteist, tema organisatsioonilistest alustest, partei elu normidest ja juhtimise printsiipidest. Ta kasvatas ja tugevdas meie parteid aastate vältel leppimatus võitluses parempoolse ja «pahempoolse» oportunismi vastu, arendas edasi partei strateegiat ja taktikat ning tema tegevuse teoreetilisi aluseid.

Lenin saavutas selle, et meie partei, relvastatuna eesrindliku revolutsioonilise teooriaga, sai töölisklassi organiseerijaks, kasvatajaks ja juhtijaks, viis töölisklassi kõigi töötajate eesotsas poliitilise võimu kättevõitmisele ja saavutas võidu.

Lenini õpetus uut tüüpi proletaarsest marksistlikust parteist on suur panus marksistliku teaduse varasalve, ülemaailmse kommunistliku liikumise teooriasse ja praktikasse. Kommunistlikku Parteid luues lõi Lenin tulevikku. See partei mitte ainult pööras Venemaa ümber, vaid lõi ka uue, sotsialistliku paljurahvuselise riigi — Nõukogude Liidu.

Arendades edasi Marxi ja Engelsi väljatöötatud Kommunistliku Partei organisatsioonilisi aluseid, formuleeris Lenin uut tüüpi partei ülesehituse põhimõtted, mis on saanud marksistlik-leninlike parteide vääramatuteks organisatsioonilisteks alusteks. V. I. Lenin rõhutas, et **Kommunistlik Partei on töölisklassi eesmine, teadlik väesalk**, kes on relvastatud revolutsioonilise teooriaga, mis võimaldab tal igal ajal ja igas olukorras õigesti orienteeruda ning tegutseda. Parteisse ei saa kuuluda iga tööline, vaid ainult kõige teadlikumad nendest. Tänu sellele suudab partei juhtida töölisklassi ja tema võitlust, «... tõsta üha laiemaid kihte sellele eesrindlikule tasemele.» (V. I. Lenin, Teosed, 7. kd., lk. 239.)

Edasi õpetas Lenin, et Kommunistlik Partei on töölisklassi **organiseeritud väesalk**. V. I. Lenin rõhutas: «Võitluses võimu eest ei ole proletariaadil muud relva peale organisatsiooni.» Ta rõhutas, et proletariaat võib saada ja saab võitmatuks jõuks seetõttu, et «... tema ideelist ühendamist marksismi põhimõtetega kinnitab organisatsioonilise ühtsus, mis liidab miljoneid töötajaid töölisklassi armeeks.» (Teosed, 7. kd., lk. 379.) Lenin kirjutas partei kui töölisklassi eesrindliku väesalga kohta: «... organiseerudes omandab ta ühtse tahte ja see eesrindliku tuhande, saja tuhande, miljoni ühtne tahe saab klassi tahteks.» (Teosed, 19. kd., lk. 369.) Selle põhimõtte kohaselt ei saa keegi ennast ise parteisse arvata, vaid partei liikmeks võetakse ühe tema organisatsiooni kaudu. Nii välditakse ebakindla elemendi sattumist parteisse.

Lenin õpetas, et uut tüüpi **partei peab olema üles ehitatud demokraatliku tsentralismi põhimõttel.** See tähendab: a) kõigi juhtivate organite valitavust alt kuni üles, b) parteiorganite perioodilist aruandlust oma parteiorganisatsioonidele ja kõrgemate organitele, c) ranget parteidistsipliini ja vähemuse allumist enamusele, d) kõrgemate organite otsuste tingimatut kohustuslikkust allpoolseisvatele organitele. Siin on laialdane demokraatia ühendatud tsentraalse juhtimise ja ühtse distsipliiniga, mis on ühteviisi kohustuslik kõigile partei liikmetele.

V. I. Lenin kirjutas: «... proletariaadi täielik tsentralisatsioon ja kõige karmim distsipliin on üheks kodanluse üle võidu saavutamise põhitingimuseks.» (Teosed, 31. kd., lk. 8.) Ajaloo kogemused kinnitavad, et partei, milles puudub ühtne distsipliin ning kus tegutsevad fraktsioonid, ei suuda kunagi töölisklassi võidule viia ega teda rõhumisest vabastada. Kodanlus purustab niisuguse diskussiooniklubitaolise partei füüsiliselt ja laostab ta ideeliselt.

Kommunistlik Partei on töölisklassi organisatsiooni kõrgeim vorm, õpetas V. I. Lenin. See tähendab, et kõik teised töölisklassi ja töörahva organisatsioonid peavad alluma Kommunistliku Partei juhtimisele, joonduma tema kui töölisklassi avangardi järgi, kes on relvastatud ühiskonna arenemise objektiivsete seaduspärasuste tundmisega. See võimaldab Kommunistlikul Parteil suunata kõigi töölisklassi ja töötajate organisatsioonide võitlust ühele eesmärgile — kapitalistliku korra kukutamisele ja ekspluateerimisest vaba ühiskonna ülesehitamisele.

Partei leninlikud organisatsioonilised alused kujutavad endast Kommunistliku Partei vankumatut põhiseadust, mis on kõige tähtsamaks osaks leninlikus õpetuses uut tüüpi parteist. V. I. Lenin esitas need põhimõtted oma töödes «Mis teha?» (1902), «Üks samm edasi, kaks sammu tagasi» (1904), ««Pahempoolsuse» lastehaigus kommunismis» (1920) jm.

Peale partei organisatsiooniliste aluste töötas V. I. Lenin välja ka partei elu normid, mis reguleerivad partei siseelu. Ta töötas välja ka parteilise juhtimise peamised põhimõtted, mida me nimetame leninlikuks tööstiiliks. «On ju vähe enda nimetamisest «avangardiks», eesmiseks väesalgaks — peab ka tegutsema nõnda, et kõik teised väesalgad seda näeksid ja oleksid sunnitud tunnistama, et meie läheme ees,» märkis Lenin (Teosed, 5. kd., lk. 383.). Parteilise juhtimise leninlikud põhimõtted on teaduslikult põhjendatud ja pikaajalises võitluses kontrollitud seisukohad, mis määravad kindlaks partei poliitilise tegevuse iseloomu, selle vormid ja meetodid. Nendest kõige tähtsamad on teaduslik käsitlusviis, kollektiivsus ja asjalikkus.

Teaduslik käsitlusviis nõuab, et partei arvestaks oma poliitika väljatöötamisel ja realiseerimisel objektiivseid tingimusi ja reaalseid võimalusi, s. o. oleks realistlik, lähtuks teaduse andmetest, arvestaks revolutsioonilise võitluse ja elu õppetunde, oleks loov, loominguline. Teaduslik käsitlusviis ei salli dogmatismi ja subjektivismi, ülepeakaela tehtud ja praktikas kontrollimata järeldusi.

Parteilise juhtimise kõige kõrgemaks printsiibiks pidas Lenin kollektiivsust, sest ainult kollektiivne mõistus ja tarkus, kollektiivsed võimed, teadmised ja kogemused võivad garanteerida partei õige poliitika väljatöötamise ja selle eduka elluviimise. Lenin rõhutas, et kõik otsused tuleb läbi arutada ja vastu võtta kollektiivselt, kusjuures nende elluviimisel vastutatakse personaalselt. Lenin formuleeris selle printsiibi nii: «Aru pidada ühiselt, vastutada aga individuaalselt.» (Teosed, 33. kd., lk. 47.) Kõige kõrgemaks partei kollektiivse juhtimise organiks on teatavasti partei kongress ja kongresside vaheajal partei Keskkomitee.

Asjalikkust iseloomustab sõnade ja tegude ühtsus, teooria ja praktika ühtsus. Asjalikkus tähendab oskust alustatud tööd lõpule viia minimaalse aja-, jõu- ja vahenditekuluga. See eeldab ülesande lahendamist niisuguste võtetega, mis kõige rohkem soodustavad edu. Asjalikkus on ühtlasi igasuguse bürokraatia, paraadlikkuse, tühjasõnalisuse ja formalismi resoluutne vastane. Asjalikkus parteitöös eeldab kõrget kohuse- ja vastutustunnet, ranget nõudlikkust enda ja teiste suhtes, kõrget teadlikkust ja printsipiaalsust.

Teatavasti sai revolutsioonilise proletaarse partei algeks Venemaal V. I. Lenini poolt 1895. aastal Peterburis asutatud Töölisklassi Vabastusvõitluse Liit, mille ümber hakkasid koonduma Venemaa mitmete tööstuskeskuste sotsiaaldemokraatlikud organisatsioonid. 1898. aastal leidis aset partei I kongress, mis kuulutas välja Venemaa Sotsiaaldemokraatliku Töölispartei (VSDTP) asutamise. Kuid kongress, mis toimus Lenini ja tema lähimate võitluskaaslaste osavõtuta, kes olid tookord asumisel, ei suutnud välja töötada partei programmi ja põhikirja ega jagu saada sotsiaaldemokraatliku liikumise lõhestatusest.

Väljapaistev teene revolutsioonilise proletaarse partei ideelises ja organisatsioonilises ettevalmistamises ning oportunismiga suhete katkestamises kuulub Lenini asutatud ja juhitud ajalehele «Iskra». Printsipiaalsel marksistlikul alusel koondusid ajalehe ümber kohalikud parteikomiteed ja terve plejaad kutselisi revolutsionääre. Lenini sõnade järgi ühendas «Iskra» Venemaa revolutsioonilise proletariaadi kogu paremiku. V. I. Lenin rajas, tugevdas ja karastas parteid leppimatus võitluses kodanluku ja väikekodanliku ideoloogia, revisionismi, trotskismi, parempoolse ja «pahempoolse» oportunismi, sotsiaalšovinistide ja rahvuskallaklaste vastu, marksismi revolutsiooniliste printsiipide kõigi vaenlaste vastu.

V. I. Lenini loodud uut tüüpi partei täitis auga temale pandud ajaloolise ülesande: sammuda esimesena maailma töölisliikumise avangardis ning teostada esimesena ajaloos võidukas sotsialistlik revolutsioon, olla sotsialismi ja kommunismi ehitamise pioneeriks. 70 aasta jooksul on Nõukogudemaal Kommunistliku Partei juhtimisel tehtud **«sügavuselt, ulatuselt ja tempolt ennenägematud sotsialistlikud ümberkujundused»,** rõhutatakse NLKP Keskkomitee hiljutises otsuses VSDTP II kongressi 70. aastapäevast. **«Saanud jagu põlisest mahajäämusest on meie kodumaa muutunud võimsaks sotsialistlikuks riigiks. NLKP on ühendanud kõigist rahvustest töötajad marksismi-leninismi ideelisel alusel, on kasvatanud terved põlvkonnad ennastsalgavaid kommunismiehitajaid ja tõelisi internatsionaliste».**

Tänapäeval, mil sotsialistlik maailmasüsteem on muutunud inimkonna arengut määravaks jõuks ja sotsialism on võitnud täielikult ning lõplikult, on ajalugu pannud NLKP-le kui kõige võimsama sotsialismimaa parteile ühtlasi kõige suurema vastutuse. Juhindudes oma tegevuses internatsionalismi põhimõtetest, on NLKP ja nõukogude rahvas teinud palju ära kommunismiürituse, rahvaste vabaduse ja uue sõja ärahoidmise huvides, inimkonna õnneliku tuleviku nimel.

Kui tähistati Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu, ülemaailmse rahu, sotsiaalse progressi ja sotsialismi vankumatu kantsi moodustamise 50. aastapäeva, meenutas kogu nõukogude rahvas tänutundega neid aastaid, mil leninliku partei tarkus tõi noore Nõukogude vabariigi välja ränkadest katsumustest. «Kolme revolutsiooni kogemused, bolševike partei internatsionalistlikud loosungid, rahudekreet ja maadekreet, kommunistide kogu poliitika ja Lenini nimi kujunesid töörahvahulkadele uue elu eest peetava ühise võitluse sümboliks,» ütles NLKP Keskkomitee peasekretär sm. L. I. Brežnev oma ettekandes «Viiskümmend aastat Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liitu».

Praegu viib kogu nõukogude rahvas Kommunistliku Partei juhtimisel edukalt ellu NLKP XXIV kongressi seatud ajaloolisi ülesandeid — tagada rahva elujärje ja kultuuritaseme tunduv tõus sotsialistliku tootmise kiire arengutempo, tema efektiivsuse suurendamise, teaduse ja tehnika progressi ning tööviljakuse kasvu kiirendamise alusel.

Nõukogude Liidu Kommunistlikule Parteile on omased novaatorlik lähenemisviis üha keerukamate probleemide lahendamisel ning oskus koondada enda ümber laiad rahvahulgad. Meie partei on oma olemuselt muutunud üldrahvalikuks parteiks ning juhib kindlalt Nõukogudemaa rahvaste tegevust kommunismile viival teel.

A. SUNILA,
ajalookandidaat

Ustavus suure algatuse traditsioonidele, Lenini üritusele

ÜLELIIDULINE KOMMUNISTLIK LAUPÄEVAK

EHITAJAIL OLI ABIKS 500 TALLINLAST

Projekteerijate Maja ehitus Lenini puiesteel hakkab ilmet võtma, peatselt lõpetatakse kaheteistkümnendal korrusel raudbetoonkarkassi rakestamine. Laupäevakul monteeris Erich Laasiku brigaad hoone fassaadidetaile.

Vilgas tegevus käis kogu ehitusplatsil. Spetsialiseeritud Ehitusvalitsuse nr. 6 mehed olid ametis drenaažiseadmestiku paigaldamisega. Hoones seadsid puusepad uksi ja aknaid kohale. Keevitajad Võido Lehiste ja Vassili Beljanov kinnitasid trepikonstruktsioone. Teisel korrusel oli Ivan Jossiptšuki viimistlejate brigaad alustanud ruumide krohvimist.

«Tõhus töö tehakse tõna ära. Koos alltöövõtjatega loodame õhtuks teha 3000 rubla eest ehitus- ja montaažitöid,» ütles Ehitusvalitsuse nr. 3 vanemtöödejuhataja Valeri Durejev.

Tartu maanteel ehitatav kino «Eha» kuulub tänavu eksploatatsiooni antavate objektide nimestikku — juunikuus tahetakse kinokülastajaile uksed avada. Ehitab Ehitusvalitsus nr. 8.

«Meie 18-liikmeline kompleksbrigaad on kohal täies koosseisus,» jutustas meister Leonid Sor. «Fassaadi viimistlemine ja puusepatööd kinosaalis on alltöövõtja, 5. ehitusvalitsuse brigaadide hooleks. Neid on tõna väljas 41 inimest. Aga nagu näete, on tõna objektil töölisi ligi kaks korda rohkem — Ehitusministeeriumist ja meie ehitusvalitsuse kontorist tulid laupäevakulised meile appi.»

Eile aitasid tallinlased kaasa paljude teistegi pealinna uusehitiste kiiremale valmimisele. TPI spordikompleksi ehitusel oli abiks 40 üliõpilast, üle 50 maardulase lõi käed külge Maardu Keemiakombinaadi objektidel, Tallinna Masinatehase uut tsehhi aitas ehitada 35 tehase töötajat.

Tallinna Ehitustrusti juhataja Harri Lumi teatas, et esialgsetel andmetel oli laupäevakul ehitajail abiks pool tuhat tallinlast. Kokku töötas trusti objektidel aga ligi 3000 inimest. Ehitus- ja montaažitöid tehti rohkem kui 40 000 rubla eest, viisaastaku fondi anti 4600 rubla. Paljudel objektidel töötati säästetud ehitusmaterjalidega.

Tallinna Elamuehituse Kombinaadis töötati säästetud tsemendi arvel. Kolme ja poole kuuga oli kokku hoitud ligi 100 tonni tsementi. Kommunistlikust laupäevakust võttis osa 1500 kombinaadi töötajat. Paarikümnel objektil tehti ära töö, mille arvel saab täiendavalt ekspluatatsiooni anda 18 korterit.

T. TALLO

TÖÖ ORGANISEERIMISE MUSTERPÄEV

Hästi on viimastel aastatel töötanud Võru rajooni Varstu sovhoos. Tänavuse aasta esimese kvartali piimatootmise sotsialistlik kohustus ületati 10, liha oma 20,7 tonniga. Võrreldes eelmise aasta sama perioodiga kasvas piima kogutoodang 16,4 protsenti.

Varstu mehhanisaatorid olid ka ühed esimesed rajoonis, kes, kasutades käesoleva aasta soodsaid tingimusi, alustasid maaharimist. Reede õhtuks oli külvatud 15 hektari ringis kaera ning maha pandud 5 hektarit eelidandatud varajast kartulit.

Kommunistliku laupäevaku heaks kordaminekuks jagati ülesanded aegsasti. Et majandi iga loomakasvataja oma tööd täpselt ette teadis ning et tänavusest aastast alates taimekasvatajad graafikplaani alusel töötavad, võis laupäevakut tööde organiseerimise musterpäevaks pidada. Mehhanisaatorid ja põllutöölised valmistasid maad külviks ette, sorteerisid kartulit, tarastasid karjamaid, vedasid sõnnikut. Ka lautade ümbrus tehti korda.

Farmides pole ühelgi päeval töövahet. Pärast talitajatega arupidamist otsustati anda kommunistlikul laupäevakul farmides töötamise õigus põhitöölistele. Asendajad aga suunati taimekasvatajatele appi. Töö käis remonditöökojas ja ehitustel, samuti olid oma ülesanded kontori- ja lasteaia töötajatel.

J. LUHT

«SANGARIST» 5000 PÄEVASÄRKI JA 1000 PAARI PÜKSE

«Sangari» teod on ikka lubadustest suuremad olnud. Ka käesoleva aasta esimeseks kvartaliks võetud kohustused täideti küllaga: üle plaani valmistati õmblustooteid 124 000 rubla ulatuses.

Kuidas läks korda «Sangari» tänavune tööpüha? Peainsener Malle Luksepp ja ametiühingukomitee esimees Heini Peenemaa konstateerisid, et täistempoga töötasid kõik tootmisjaoskonnad. Esialgse arvestuse järgi valmistati «Sangaris» laupäevakul vähemalt 5000 päevasärki ja 1000 paari pükse. «Sangaris» valmistatu, eriti tema uudiskaubad, ei püsi poeriiulitel kaua. Uudset ja ostjatele meelepärast tuleb sellest vabrikust pidevalt. Tänavu on tootmisse rakendatud juba üle tosina uue mudeli. Ka laupäeval loodust on suur osa uudiskaup: moodsa lõikega päevasärgid, uudse moejoonega tekstaspüksid, lahedad, lühikeste varrukatega päevasärgid suveks...

Ja «Sangari» teod ulatuvad lubatust kaugemale. Just laupäevaku eel levis tootmisjaoskondades uudis, et elektrik Uno Kiviaial ja lukksepp Jüri Jokil on realiseerimisküpseks saanud väärt plaanid tööviljakuse tõstmiseks. Nimelt on neil kavatsus luua spetsiaalne seade päevasärgi hõlmade triikimiseks. Uuendusettepanekuid on viimastel nädalatel ja päevadel tulnud teisigi. Saabuvad sõnumid ka Põltsamaalt. Otepäält ja teistest väljaspool Tartut asuvatest tootmisjaoskondadest. Needki teated on rõõmustavad. Ühtekokku tuli 21. aprillil toodangut 20 000 rubla eest.

«Sangaris» on palju kiiduväärt töötajaid: õmbleja Elina Alumere Põltsamaa jaoskonnast, õmbleja Helgi-Sirje Traagel Otepää jaoskonnast, kraekõvendite pressija Helmi Rehemaa juurdelõikustsehhist...

Need on nimed, mis maipühadeks kantakse «Sangari» autahvlile. Selle autahvli vundament aga rajati vabriku Pika tänava territooriumile eilsel laupäevakul.

E. VAJAKAS

Üle 4400 tonni põlevkivi

Kaevurid, kes «Estonia» kaevanduses eile hommikuks oma vahetuse lõpetasid, teatasid, et allmaatransport püstitas uue rekordi. Vahetuse jooksul veeti välja 460 vagunit mäemassi. Rekordiline oli ka ööpäevane tulemus — 1160 vagunit.

«Estonia» kaevurite ühele osale algas laupäevak juba 14. aprillil. Sel päeval püstitas rekordi Nikolai Abramovi komsomolibrigaad: 9,6 meetrit läbitud kaevanduskäiku ja 62 vagonetti mäemassi päevas. Mitmed Nikolai Abramovi brigaadi liikmed võtsid osa ka eilsest laupäevakust.

Eile jätkus «Estonia» kaevanduses ka rikastusvabriku teise järgu montaaž ning kaubapõlevkivi laopunkrite ehitamine. Kui «Estonia» kaevanduses laupäevakul toodetud põlevkivitonnid kokku arvati, selgus, et tarbijatele anti üle 4400 tonni «põlevat». Seda on tunduvalt rohkem, kui seni antud.

V. KARU

LIGI 800 HEKTARIT KÜLVI

Kevadised põllutööd Saaremaa majandites on saanud täishoo. Teraviljakülvi on alustatud kõigis majandeis. Külvatud põlluhektarite arv suurenes tunduvalt ka eilsel kommunistlikul laupäevakul.

Kuidas töölaupäevak kusagil möödus, mida tehti? Küsimusele vastati igalt poolt heade uudistega. «Sangari» kolhoosis oli tööpäeva lõpuks kokku kolmandik teraviljadest maas. Maipühadeks tahetakse teraviljakülv lõpetada. Jätkus ka maade ettevalmistamine ja mineraalväetiste külv. Kokku töötas eile põldudel üle 30 traktori. Jätkus seemnekartuli sorteerimine.

«Ühismaa» kolhoosi peaagronoom Aili Prii ütles, et kõik linttraktorid ja kivikoristajad olid suunatud külvimaadele kive koristama. Eile hakati ka külvama. Traktorist Arvo Kramm seemendas õhtuks teises brigaadis üle 10 hektari kaera. Kontorirahvas aga läks appi aiandustöölistele, aidates maha panna söödajuurvilja istikuid. Farmitöötajad tegid oma igapäevase töö kõrvalt korda loomakasvatushoonete ümbrused.

Esimene külv langes eilsele töölaupäevakule ka «Ühenduse» kolhoosis. Sellest teatas majandi esimees Arnold Kolk. Valjala kolhoosis olid samuti kõik inimesed ja masinad tööl. Jätkusid külv ning maa ettevalmistamine. Põldudel mürises eile üle 20 traktori.

Milliseid tulemusi andis põllumeestele töölaupäevak rajooni ulatuses tervikuna, seda küsisime põllumajandusvalitsuse peaagronoomilt Boris Mölderilt. Ta ütles, et laupäevakul seemendati rajoonis ligi 800 hektarit põldu. Eile õhtuks oli kevadkülvi Saaremaal tehtud rohkem kui 2000 hektarile. Laupäevakul viibisid põllumajandusvalitsuse töötajad kõik majandites, olles, kus vaja, nõu ja jõuga abiks, et laupäevak igakülgselt õnnestuks.

Talvel moodustati majandeis spetsiaalsed töögrupid. Kuidas need praegu töötavad, mida on vaja täiendavalt teha nende ladusaks tööks, ka sellel hoiti tööpäevakul silm peal. Nagu otsustatud ja lubatud, olid Saaremaa põllumehed laupäeval nagu igal tavaliselgi kevadpäeval oma töö juures. Kõigele lisaks pidulik töömeeleolu, soe ja tuulevaikne kevadilm.

V. AUVÄÄRT

300 000 rubla eest tekstiiltooteid

Narva suurimas ettevõttes — Kreenholmi Manufaktuuris töötati eile nagu alati kolmes vahetuses. Vahetuste algul aitas erksa töömeeleolu luua muusikaline tervitus.

Ja kõik vahetused töötasid hästi — kommunistliku laupäevaku väärilselt. Toodangut anti tublisti üle tavalise normi. Paljud eesrindlikud kangrud, ketrajad ja teised töölised võtsid endale kõrgendatud kohustused. Georgi Ketrusvabriku heietaja N. Ignatjeva täitis näiteks päevanormi 130-protsendiliselt.

Tähelepanu väärib kombinaadi insener-tehniliste töötajate ettevõtmine. Paljud tekstiilispetsialistid läksid kangrutele ja ketrajatele appi. Nii asus endine kangur Ella Verbitskaja, praegune töötasu osakonna juhataja, taas telgede taha, Joala Ketrusvabriku normeerija Maria Zavalina töötas lintijana jne.

Kreenholmlastele olid laupäevakul abiks ka 400 kooli- ja kutsekooliõpilast. Kutsekooliõpilased, kellele kombinaat on baasettevõtteks, töötasid igaüks oma tulevasel erialal.

Kreenholmi Manufaktuuris anti eile toodangut 300 000 rubla eest, viisaastaku fondi läheb töötasuna 33 000 rubla.

EKP Narva Linnakomiteest teatati meile, et üldse andsid Narva linna ettevõtete töötajad kommunistlikul laupäevakul toodangut 424 000 rubla eest.

V. SOOTAK

Kaasa lõi ka linnarahvas

Paremat põllutööde ilma, kui eile oli, ei osanud põllumees tahtagi. Maa tahenes hästi. Harju rajooni Sommerlingi-nimelises sovhoosis polnud siiski veel võimalik külvikuid põllule saata. Ülejäänud põllutööd aga käisid kibekiiresti.

Töövägi tuli kommunistlikule laupäevakule põhirivistuses, aga ka veteranid ei jätnud oma osa andmata. Gustav Sepper näiteks, kes võiks juba kergema tööga leppida, otsustas kevadeks linttraktorile istuda, ja eilegi oli ta mehe eest väljas kultiveerimas. Ülesandeid leiti ka üpris noorukestele. Oma noorte kõrval olid kärtuleid sorteerima tulnud Tallinna 24. keskkooli 7.—8. klassi õpilased. Nemad polnud ainukesed appiruttajad. Majandis võis näha töötamas EKP Harju Rajoonikomitee töötajaid, oli rahvast rajooni komsomolikomiteest ja mujaltki. Oma majandi inimesi arvas partei-algorganisatsiooni sekretär, laupäevaku staabiülem A. Ivanova väljas olevat üle kolmesaja. Et töölaupäevakuks oli kõik eelnevalt läbi mõeldud ning ettevalmistused korralikult tehtud, siis lõi tootval tööl kaasa ka administratiivpersonal. Majandi direktor O. Tamberg näiteks otsustas sel päeval kivikoristajatele appi minna. Ka juuresolev foto on tehtud kivikoristajate töömailt.

E. JÖGIS
I. Prooso foto

Projekteerijate maja ehitusel paigaldavad trepikonstruktsioone keevitajad Võido Lehiste ja Vassili Beljanov.

G. Lossi foto

KAHEL KONTINENDIL

Eesti Merelaevanduse meremeestel möödus laupäevak hoogsalt enam kui kümnes riigis, nii Euroopas kui Aafrikas, kõikjal, kus viibisid meie vabariigist pärit kaubalaevad. Radiogrammid tõid laupäevaku staapi sõnumeid Conakryst ja Pointe Noire'ist, Antverpenist ja Göteborgist...

Seisime koos Eesti Merelaevanduse parteikomitee sekretäri Kalle Ottiga suure kaardi juures ja püüdsime radiogrammide nappe ridu seostada meremeeste tööga laupäevakul. Ta jutustas:

«Conakrys, peaaegu seniidist paistva päikese lõõmas, seisab praegu neli Eesti Merelaevanduse laeva: «Loksa», «Mahtra», «Paide» ja «Ludza». Viimaselt saabunud raadiosõnumis teatatakse, et 21. aprillil olid käed töödtegemist täis 35 meeskonnaliikmel. Remonditi laeva. Sellega hoiti kokku 640 rubla. Pointe Noire'is seisab mootorlaev «Kõpu». Seal olid laeva remondiga tegevuses 32 meeskonnaliiget ja kokku hoiti sellega 684 rubla. Laupäevak algas «Kõpul» õieti juba 19. aprillil, mil sihtsadama poole sõites kasutati ainult kokkuhoitud kütust ja määrdeaineid. Mootorlaev «Sõmeru» on teel Göteborgist Tallinna. See laev sõitis 21. aprillil kokkuhoitud kütuse ja määrdeõlide arvel.

Mootorlaev «August Kuulberg» seisis aga Tallinna sadamas. Laupäevakul olid seal laeva remondiga tegevuses 23 meest, siia sõites liiguti üks päev laupäevaku arvesse, mineva kokkuhoitud kütuse ja määrdeainetega. Üldse külges laupäevak Tallinna Kaubasadamas suure tööentusiasmi tõhe all. Pearõhk pandi laevade kiirendatud laadimisele ja lossimisele. Selle tööga oli haaratud ka kogu administratiivpersonal. Näiteks lossis üks selline brigaad eesotsas sadamakapten H. Liidemaniga vilja. Laevaremonditöökodade mehed olid kõik ametis aga praami «Viimsi» navigatsiooniseadmete korrastamise ning lihtsamate remonditöödega. Selle praami kiirest navigatsiooni lubamisest sõltub saarte ja mandri vahelise ühenduse paranemine.»

Töökingitusi kodumaale ja kokkuhoitud summasid viisaastaku fondi andsid kõigi Eesti Merelaevanduse laevade meeskonnad, kõik laevandustöötajad — üksköik kus nad ka ei viibinud.

J. TALVA

Kokkuhoitud kütuse ja elektrienergia arvel

Eilsel tööpühal olid täies koosseisus väljas ka meie vabariigi enam kui 13 000 raudteelast. Kaasa lõid veel raudteelaste perekonnaliikmed ja paljud neist, kes on juba auga väljateenitud vanaduspuhkusel. Tööd ja tegemist jätkus kõigile.

Eriti viljakalt töötati vabariigi ühes keskseimas raudteesõlmes — Tallinna jaamas. Juba öötundidel, kui hommik polnud veel koitma hakanud, sai korraldaja K. Randalu hakkama raskekaalulise rongi koostamisega. Kella viie paiku asus Tapa depoo vedurijuht G. Kippar rongiga, mille kaal ületas 200 tonni võrra normatiivi. teele. Tapale jõudes oli ta graafikut ennetanud 47 minutit.

Toreda saavutusega tulid toime Tallinna sadamas töötavad raudteelased. Kokkuvõtted näitasid, et päeva tehnoloogiline laadimisnorm täideti ligi 140-protsendiliselt. Kui tavaliselt lahkub sadamast üle päeva üks marsruutrong kaubaga, siis eile lähetati teele kaks marsruutrongi. Siin on suuresti kogemustega raudteelase, jaama vahetusdispetšeri, partei tsehhiorganisatsiooni sekretäri A. Maslovi teenet. Just tema õlgadel oli eilse päeva jooksul kogu jaama häireteta töö korraldamine. Ja oma ülesandeid täitis ta igati kiiduväärselt. Kas või sellinegi fakt. Eilse päeva jooksul suudeti jaamas täielikult kindlustada kõigi saabunud vagunite tühjendamine. See on sel aastal esmakordne juhus ja igati kommunistliku laupäevaku vääriline. Kaupu saabus rohkesti: kohale jõudsid vagunid mööbliga, külmutuskappidega, televiisoritega ja paljude teiste rahvamajandusele ning elanikkonnale vajalike kaupadega. Meilt aga läksid teistesse vennasvabariikidesse teele Tallinna Masinatehases valmistatud 16 vagunelamut, 6 vagunitäit elektrimootoreid, keraamilisi telliseid, mitmesuguseid laiatarbekaupu jm.

Laupäevakust esialgseid kokkuvõtteid tehes märkis Balti Raudtee Eesti Raudteekonna peainsener P. Tenok, et päev oli igati viljakas. Kõik eile vabariigi raudteel liikunud rongid sõitsid aprillikuus kokkuhoitud kütuse ja elektrienergia arvel. Päeva jooksul toimetati sihtjaamadesse tuhandeid tonne rahvamajandusele vajalikke veoseid. Seejuures panid raudteelased ka ise käed külge laadimistöödel. Oma jõududega tühjendati 20 ja laaditi 10 vagunit.

Veduri- ja vagunidepoodes kanti hoolt selle eest, et veerevkoosseis oleks laitmatult korras. Tallinna ja Tapa veduridepoos tehti 16 mootorveduri tehniline hooldus ning profülaktika 6 vedurile. Vaguniremontijate kätetööna võib aga tänasest täiendavalt käiku minna 12 vagunit. Viljakalt möödus tööpäev ka teeremontijatel ja teistes kollektiivides.

R. LAHT

RIIKLIKU PLAANI TÄITMISEST NSV LIIDU TÖÖSTUSES 1973. AASTA I KVARTALIS

NSV Liidu Statistika Keskvalitsuse teadaanne

Arendades sotsialistlikku võistlust 1973. aasta — viisaastaku kolmanda ning otsustava aasta — plaani ennetähtaegseks elluviimiseks, täitsid tööstustöötajad edukalt I kvartali plaani tööstustoodangu realiseerimisel ja enamiku tähtsamate toodete valmistamisel. Üle plaani realiseeriti tööstustoodangut 2 miljardi rubla väärtuses. Möödunud aasta I kvartaliga võrreldes suurenes tööstustoodang 6,4 protsenti, keskmine toodang ööpäevas kasvas 7,8 protsenti.

Eri tööstusharude toodang suurenes 1972. a. I kvartaliga võrreldes järgmiselt:

Elektrienergiatööstus	4 protsenti
Kütusetööstus	6 „
Must ja värviline metallurgia	5 „
Keemia- ja naftakeemiatööstus	9 „
Masina- ja metallitööstus	12 „
Metsa-, puidu-, tselluloosi- ja paberitööstus	5 „
Ehitusmaterjalide tööstus	8 „
Kergetööstus	3 „
Toiduainetetööstus	1 „
Kultuuri- ja tarbekaupade toodang	11 „

Kvartaliplaani ületasid kõik üleliidulised ja liidulis-vabariiklikud tööstusministeeriumid ning kõik liiduvabariigid.

Toodangu realiseerimise ja valmistamise ning tööviljakuse alal olid tulemused ministeeriumide viisi järgmised:

Üleliidulised ja liidulis-vabariiklikud ministeeriumid ning keskasutused	Toodangu realiseerimise kvartaliplaani täitmise protsent	1973. a. I kvartal protsentides 1972. a. I kvartaliga võrreldes: Toodang	Tööviljakus
Energeetika ja Elektrifitseerimise Ministeerium	100,9	104	102
Naftatööstuse Ministeerium	102	105	104
Naftatöötlemis- ja Naftakeemiatööstuse Ministeerium	102	109	108
Gaasitööstuse Ministeerium	102	106	105
Sõetööstuse Ministeerium	104	104	107
Musta Metallurgia Ministeerium	101	105	104
Värvilise Metallurgia Ministeerium	101	106	105
Keemiatööstuse Ministeerium	102	111	109
Raske-, Energeetika- ja Transpordimasinaehituse Ministeerium	100,7	107	106
Elektrotehnikatööstuse Ministeerium	103	108	106
Keemia- ja Naftamasinaehituse Ministeerium	101	108	106
Tööpingi- ja Tööriistatööstuse Ministeerium	101	110	107
Aparaadiehituse, Automatiseerimisvahendite ja Juhtimissüsteemide Ministeerium	102	119	113
Autotööstuse Ministeerium	104	113	110
Traktori- ja Põllumajandusmasinaehituse Ministeerium	103	110	107
Ehitus-, Teede- ja Kommunaalmasinaehituse Ministeerium	102	110	108
Kerge- ja Toiduainetetööstuse Masinate ning Elukondlike Masinate Tööstuse Ministeerium	102	111	109
Metsa- ja Puidutööstuse Ministeerium	100,8	104	104
Tselluloosi- ja Paberitööstuse Ministeerium	100,7	107	105
Ehitusmaterjalide Tööstuse Ministeerium	102	108	106
Kergetööstuse Ministeerium	101	103	103
Toiduainetetööstuse Ministeerium	103	101	102
Liha- ja Piimatööstuse Ministeerium	104	98	99
Kalamajanduse Ministeerium	106	111	110
Varumisministeerium	106	105	103
Meditsiinitööstuse Ministeerium	102	112	110
Mikrobioloogiatööstuse Peavalitsus	105	126	120

Allpool on toodud andmed liiduvabariikide viisi (kaasa arvatud üleliidulise alluvusega tööstus):

	Toodangu realiseerimise kvartaliplaani täitmise protsent	1973. a. I kvartal protsentides 1972. a. I kvartaliga võrreldes: Toodang	Tööviljakus
Vene NFSV	102	106	105
Ukraina NSV	102	106	105
Valgevene NSV	102	109	106
Usbeki NSV	103	106	103
Kasahhi NSV	102	108	106
Gruusia NSV	104	108	108
Aserbaidžaani NSV	103	111	109
Leedu NSV	102	106	104
Moldaavia NSV	103	101	99
Läti NSV	102	104	104
Kirgiisi NSV	103	108	106
Tadžiki NSV	102	102	99,9
Armeenia NSV	102	102	99
Turkmeeni NSV	102	110	106
Eesti NSV	101	104	104

Paranesid ettevõtete tehnilised ja majanduslikud töönäitajad. Elektrijaamades vähenes kütuse erikulu 1,2 protsenti. Söekaevandustes suurenes koristuseest saadava söe keskmine ööpäevakogus 8 protsenti. Mustas metallurgias paranes kõrgahjude kasuliku mahu kasutamine 2 protsenti, martäänahjude põrandapinna igalt ruutmeetrilt saadav keskmine terasekogus ööpäevas suurenes 3 protsenti. Tsementitööstuses suurenes pöördahjude ja veskite tunnitootlikkus. Tekstiilitööstuse ettevõtetes tõusis kudumis- ja ketrusseadmestiku jõudlus.

Uurimisinstituudid, konstrueerimisorganisatsioonid ja tööstusettevõtted tegid uuringuid, projekteerimis-, konstrueerimis- ja tehnoloogilisi töid **teaduse** ja **tehnika** arendamise tähtsamate probleemide alal.

1973. a. I kvartalis hakati valmistama mitmeid uusi tööstustooteid. Rakendati täiuslikumaid tehnoloogilisi protsesse, jätkati tootmise mehhaniseerimist ja automatiseerimist.

Tähtsamate toodete valmistamist üle maa näitavad järgmised andmed:

	Toodetud 1973. a. I kvartalis	1973. a. I kvartal protsentides 1972. a. I kvartaliga võrreldes
Elektrienergia — mljr. kWh	240	105
Nafta — milj. t	100	105
Gaas — mljr. m³	59,9	104
Süsi — milj. t.	171	103
sealhulgas koksisüsi	44,3	103
Malm — milj. t	23,3	102
Teras — milj. t.	32,2	104
Must valtsmetall — milj. t	25,8	104
sealhulgas valmisvaltsmetall	22,7	104
Terastorud:		
milj. m	555	106
tuh. t	3492	105
Rauamaak — milj. t	51,7	102
Mineraalväetised — milj. t:		
tingühikutes	17,5	109
ümberarvestatuna toimeaine 100 prots.	4,3	110
Keemilised taimekaitsevahendid — tuh. t		
tingühikutes	85,3	115
toimeaine 100-prots. arvestuses	50,0	118
Kaltsineeritud sooda 100% — tuh. t	1023	107
Kaustiline sooda 100% — tuh. t	494	104
Väävelhape — milj. t	3,7	108
Sünteetilised vaigud ja plastmassid — tuh. t	569	114
Keemiline kiud — tuh. t	203	111
Autokummid — milj. tk.	10,3	106
Turbiinid — milj. kW	2,6	73
Generaatorid turbiinidele — milj. kW	3,9	128
Vahelduvvoolu-elektrimootorid — milj. kW	10,4	102
Metallilõikepingid:		
tuh. tk.	51,7	98
milj. rbl.	301	108
Metallilõikepinkide üldarvust arvprogramm-juhtimisega pingid — tk.	844	123
Sepismasinad ja pressid:		
tuh. tk.	11,6	106
milj. rbl.	80,3	115
Aparaadid, automatiseerimisvahendid ja nende varuosad — milj. rbl.	797	113
Arvutustehnikavahendid ja nende varuosad — milj. rbl.	360	138
Metallurgiaseadmed — tuh. t	83,5	98
Söekoristuskombainid — tk.	239	79
Läbinduskombainid — tk.	114	111
Kompleksid ja mehhaniseeritud toestik koristustöödeks söekaevandustes — kompl.	109	109
Naftaaparatuur — tuh. t	38,3	94
Keemiatööstuse seadmed ja nende varuosad — milj. rbl.	154	110
Kergetööstuse tehnoloogilised seadmed ja nende varuosad — milj. rbl.	135	108
Toiduainete-, liha-, piima- ja kalatööstuse tehnoloogilised seadmed ning nende varuosad — milj. rbl.	99,8	108
Magistraalmootorvedurid:		
sekts.	381	109
tuh. hj.	1005	110
Magistraalelektrivedurid:		
tk.	90	105
tuh. hj.	663	104
Magistraalkaubavagunid — tuh. tk.	17,7	104
Autod — tuh. tk.	382,6	119
sealhulgas:		
veoautod	153,3	104
sõiduautod	215,0	133
autobussid	14,3	109
Autode varuosad — milj. rbl.	281	111
Traktorid:		
tuh. tk.	125	106
tuh. hj.	8908	108
Traktorite varuosad — milj. rbl.	235	107
Traktorihaagised — tuh. tk.	74,2	88
Põllumajandusmasinad — milj. rbl.	697	113
Põllumajandusmasinate varuosad — milj. rbl.	75,1	110
Kombainid — tuh. tk.:		
teraviljakombainid	25,9	103
maisikombainid	2,3	118
kartulikombainid	2,1	100
peedikombainid	3,3	129
silokombainid	14,3	121
Puuvillakoristusmasinad (füüsilistes ühikutes) — tuh. tk.	1,7	104
Presskogujad — tuh. tk.	5,5	110
Ekskavaatorid — tuh. tk.	9,0	104
Buldooserid — tuh. tk.	11,1	115
Tarbepuit (arvestamata metsavarumist kõlhooside poolt) — milj. m³	106	101
Tselluloos — tuh. t	1504	107
Paber — tuh. t	1217	106
Kartong — tuh. t	729	105
Tsement — milj. t	26,4	105
Taribetoon — milj. m³	24	108
Ehitustellised — mljr. tk.	10	105
Eterniit — mljr. tingplaati	1,7	107
Katusepapp — milj. m²	381	107
Aknaklaas — milj. m²	64,4	104
Riie — milj. m²:		
puuvillane	1642	100,9
villane	176	101
linane	202	103
siidriie	335	107
Õmblustooted — mljr. rbl.	4,4	100,2
Trikoopesu — milj. tk.	227	107
Pealistrikotaaž — milj. tk.	117	102
Nahkjalatsid — milj. paari	172	102
Liha (riiklike ressursside toorainest) — tuh. t	1891	90
Vorsttooted — tuh. t.	646	104
Toidu-kalasaadused, kaasa arvatud kalakonservid — milj. rbl.	732	110
Või (riiklike ressursside toorainest) — tuh. t	184	113
Täispiimasaadused piimale ümberarvestatuna (riiklike ressursside toorainest) — milj. t	4,9	100,4
Rasvane juust (riiklike ressursside toorainest) — tuh. t	102	108
Taimeõli (riiklike ressursside toorainest) — tuh. t	590	86
Kondiitritooted — tuh. t	853	106
Konservid — mljr. toosi	2,0	105
Segajõusöödt — milj. t	8,6	110
Sünteetilised pesemisvahendid — tuh. t	149	112
Kellad — milj. tk.	11,5	104
Portselan- ja fajanssnõud — milj. tk.	202	111
Sordinõud (klaasist ja kristallist) — milj. rbl.	61,7	117
Raadioaparaadid ja radioolad — tuh. tk.	2120	99
Televiisorid — tuh. tk.	1563	110
Külmutuskapid — tuh. tk.	1345	110
Pesumasinad — tuh. tk.	751	92
Tolmuimejad — tuh. tk.	623	128
Mootorrattad ja motorollerid — tuh. tk.	232	104
Jalgrattad ja mootorjalgrattad — tuh. tk.	1180	100,8
Mööbel — milj. rbl.	876	108

Möödunud aasta I kvartaliga võrreldes toodeti rohkem: 11 miljardit kilovatt-tundi elektrienergiat, 4,4 miljonit tonni naftat, 2,6 miljardit kuupmeetrit gaasi, 5 miljonit tonni sütt, 1,1 miljonit tonni terast, 33 miljonit meetrit terastorusid, 1,5 miljonit tonni (tingühikutes) mineraalväetisi, 70 000 tonni sünteetilisi vaike ja plastmasse, 19 000 tonni keemilist kiudu, 91 miljoni rubla väärtuses aparaate, automatiseerimisvahendeid ja nende varuosi, 99 miljoni rubla väärtuses arvutustehnikavahendeid ja nende varuosi, 61 000 autot, sealhulgas 54 000 sõiduautot, 29 miljoni rubla väärtuses autovaruosi, 7000 traktorit ja 16 miljoni rubla väärtuses nende varuosi, 77 miljoni rubla väärtuses põllumajandusmasinaid ja 6,6 miljoni rubla väärtuses nende varuosi ning 71 000 tonni paberit. Suurenes värviliste ja haruldaste metallide toodang ning naftakeemia- ja naftatöötlemissaaduste väljalase.

Tarbekaupade toodang suurenes möödunud aasta sama ajavahemikuga võrreldes järgmiselt: riie 48 miljoni ruutmeetri, õmblustooted 9 miljoni rubla, toidu-kalasaadused 68 miljoni rubla, või 21 000 tonni, juust 7500 tonni, kondiitritooted 49 000 tonni, konservid 96 miljoni tobsi, portselan- ja fajanssnõud 19 miljoni tk., sordinõud 8,8 miljoni rubla, televiisorid 140 000 tk., külmutuskapid 118 000 tk., mööbel 68 miljoni rubla ja sünteetilised pesemisvahendid 16 000 tonni võrra.

Ehkki tööstus tervikuna täitis kvartaliplaani, ei kasuta paljud ettevõtted veel täielikult toodangu edasise suurendamise reserve, on puudusi tootmisvõimsuste, tööaja ja tooraine kasutamisel. Osa ettevõtteid ei täida ülesandeid toodangu realiseerimisel, tööviljakuse suurendamise ja akumulatsiooni alal. Mõnevõrra jäid täitmata kaustilise sooda, naftaaparatuuri, keemiatööstuse seadmete, kerge-, toiduainete-, liha-, piima- ja kalatööstuse tehnoloogiliste seadmete, tselluloosi, kartongi, trikotaaži, nahkjalatsite, täispiimasaaduste, pesumasinate ning mõnede teiste toodete valmistamise ülesanded; mitte kõikjal ei lasta välja tarvilikus sortimendis ja nõutava kvaliteediga tooteid.

Mõned ministeeriumid ja ametkonnad, ettevõtted ja organisatsioonid ei täitnud teaduslike uurimistööde ning teaduse ja tehnika saavutuste tootmisalase rakendamise plaane. Masinatööstus laseb veel välja masinaid, aparaate ja seadmeid, millede tehnilised parameetrid ning tootmisalased ja ekspluatatsioonináitajad ei vasta täielikult nüüdisaja nõuetele.

Tööviljakus tõusis 4,8 protsenti. Tööviljakuse suurendamise teel saadi ligi 80 protsenti tööstustoodangu juurdekasvust. **Kasum** suurenes üheksa protsenti.

STATISTIKA KESKVALITSUS
NSV LIIDU MINISTRITE NÕUKOGU JUURES

EESTI NSV JA LÄTI NSV TÖÖTAJATE SOTSIALISTLIKU VÕISTLUSE KÄIGUST

Eesti NSV ja Läti NSV töötajate sotsialistliku võistluse põhinäitajate täitmist 1973. a. I kvartalis illustreerivad järgmised andmed:

	Mõõtühik	Eesti NSV	Läti NSV
Tööstus			
Tööstustoodangu realiseerimine kvartaliplaani täitmine	prots.	101,3	101,6
kasvutempo	„	106,0	104,0
Tööviljakus kvartaliplaani täitmine	„	100,7	101,2
kasvutempo	„	103,8	104,0
Põllumajandus			
Kolhooside ja sovhooside kogutoodangu kasvutempo			
liha (eluskaalus)	„	92	93
piim	„	94	91
munad	„	102	99
Keskmine piimatoodang igalt lehmalt	kg	607	468
Põllumajandussaaduste varumise kvartaliplaani täitmine kõigi kategooriate majandites			
loomad ja linnud (eluskaalus)	prots.	100,3	109
piim	„	92	102
munad	„	133	117
Transport			
Rahvamajanduslike veoste veod			
a) üldkasutatav autotransport kvartaliplaani täitmine	prots.	102	104
kasvutempo	„	107	112
b) meretransport kvartaliplaani täitmine	„	104	102
kasvutempo	„	107	113
Rahvamajanduslike veoste laadimine raudteel kvartaliplaani täitmine	„	103	106
kasvutempo	„	103	109
Kapitaalehitus			
Põhifondide käikulaskmine kvartaliplaani täitmine	„	123	125
kasvutempo	„	109	108
Kapitaalmahutuste evitamine kvartaliplaani täitmine	„	98	90
kasvutempo	„	104	105
Riiklike ehitus- ja montaaziorganisatsioonide töövõtutööd kvartaliplaani täitmine	„	103	103
kasvutempo	„	109	106
Tööviljakus kasvutempo	„	110	106
Kaubandus ja teenindus			
Jaekaubakäive kvartaliplaani täitmine	„	99,2	99,9
kasvutempo	„	103	105
Ühiskondliku toitlustuse omatoodangu valmistamise kvartaliplaani täitmine	„	100,3	101
Elukondlik teenindamine kvartaliplaani täitmine	prots.	100,1	99
kasvutempo	„	110	110

Märkus: Tabelis toodud kasvutempo näitab suurenemist või vähenemist möödunud aasta sama ajavahemikuga võrreldes.

(ETA)

Partei elu

PARTEIGRUPPIDE TÄHTIS OSA

Homme, 23. aprillil toimub parteigruppide organisaatorite vabariiklik nõupidamine. Selle eesmärk on üldistada organiseerimis- ja massilise poliitilise töö kogemusi, analüüsida puudusi ning mõõdalaskmisi, määrata kindlaks konkreetsed abinõud tootmise mõjutamiseks ning kasvatustöö parandamiseks igas töökollektiivis.

Vabariigi parteiorganisatsioonides on NLKP XXIV kongressi otsuste ellurakendamisel, parteiorganisatsiooni struktuuri täiustamisel, uute partei tsehhiorganisatsioonide ning parteigruppide loomisel ära tehtud suur töö. Praegu tegutseb vabariigis üle 2000 parteigrupi, kes töötavad kõigis otsustava tähtsusega tööstus- ja põllumajandusharudes. Parteigrupid on palju teinud selleks, et iga kommunist, iga tööline, kolhoosnik ja spetsialist võtaks aktiivselt osa üldrahvalikust sotsialistlikust võistlusest üheksanda viisaastaku ja 1973. aasta rahvamajandusplaani ennetähtaegseks täitmiseks.

Parteigrupid on oma tähelepanu suunanud konkreetsete tootmisülesannete lahendamisele, tööviljakuse tõstmisele, toodangu kvaliteedi parandamisele ning distsipliini tugevdamisele.

Parteigrupid selgitavad inimestele pidevalt Kommunistliku Partei ja Nõukogude valitsuse sise- ja välispoliitikat ning võitlevad minevikuigandite vastu. Palju on ära tehtud passiivsuse ja ükskõiksuse nähtuste likvideerimiseks, laiade töölishulkade kaasatõmbamiseks tootmise juhtimisse.

Suurt tööd tehakse töötajate kommunistlikul kasvatamisel, lähtudes NLKP Keskkomitee peasekretäri L. I. Brežnevi ettekandest «Viiskümmend aastat Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liitu».

Aktiivselt ja sihikindlalt tegutsevad Tallinna Masinatehase, H. Pöögelmanni nimelise Elektrotehnika Tehase, kombinaatide «Balti Manufaktuur» ja «Kreenholmi Manufaktuur», Tartu, Rakvere ja mõnede teiste rajoonide kolhooside ning sovhooside parteigrupid.

Töötajate aktiivsuse suurendamisel tootmise edendamiseks on suured kogemused V. I. Lenini nimelise Põlevkivitöötlemise Kombinaadi keemiatsehhi sünteesiseadmete jaoskonna, Tallinna Keemia ja Farmaatsia Tehase ampullitsehhi, Valga rajooni Taagepera sovhoosi Helme osakonna, Narva Linna TSN Täitevkomitee haridusosakonna parteigrupil ja teistel.

Parteigrupi töö edukus sõltub paljuski organisaatori aktiivsusest ja visadusest. Aruande- ja valimiskoosolekuil valisid kommunistid parteigruppide juhtideks parimad tööliste, kolhoosnikute ja mitmesuguste rahvamajandusharude spetsialistide hulgast.

Sellega seoses peab märkima suurt poliitilist ja organiseerimistööd, mida teevad parteigruppide organisaatorid, sotsialistliku töö kangelased Lüpsjad Vaike Nutt ja Naima Saar, samuti Koeru sovhoosi traktorist Endel Vahtra, «Balti Manufaktuuri» brigadir Janina Gedrovitš, tehase «Dvigatel» lukksepp Vladimir Voitov, Pärnu Ehitusmaterjalide Tehase meister Margot Saarpuu ja paljud teised. Nende aktiivne ühiskondlik ning igapäevane töö üheksanda viisaastaku plaani täitmisel väärib suurimat kiitust.

Päevast päeva suureneb meie tööde-tegemiste ulatus, ikka keerulisemaks muutuvad meie ülesanded majandus-, organiseerimis-, ja ideoloogilise töö valdkonnas, suuremaid nõudmisi esitatakse ka parteilisele juhtimisele. Ja kõiges selles on parteigruppidel tähtis osa, sest nemad on kõige tihedamalt seotud inimestega, kes toodavad materiaalseid väärtusi.

Parteigruppide töö sügav analüüsimine eelseisval nõupidamisel annab kahtlemata suure panuse nende tegevuse aktiviseerimiseks. Parteigruppide osatähtsus NLKP XXIV kongressi otsuste ning üheksanda viisaastaku ülesannete edukal täitmisel peab veelgi suurenema.

VASTUTUSTUNNE

On suurenenud kommunistide initsiatiiv ja aktiivsus

Olen Tallinna Keemia ja Farmaatsia Tehases töötanud neli aastat parteigrupi organisaatorina ja võin oma kogemuste põhjal kinnitada, et seoses parteigruppide moodustamisega muutus parteitöö hoopis konkreetsemaks ja paindlikumaks. Mõõtmatult on kasvanud kommunistide initsiatiiv ja aktiivsus. Ja ka vastutustunne.

NLKP XXIV kongress püstitas kommunistlikus ülesehitustöös uued ülesanded ja rajajooned. Et kavandatud suurejoonelised plaanid ellu viia, on vaja tõsta parteiorganisatsioonide võitlusvõimet. Sellepärast nõuabki partei igalt kommunistilt aktiivset elluja töössesuhtumist, et partei otsuste täitmine kujuneks iga kommunisti südameasjaks.

Parteiorganisatsiooni esmaseks ülesandeks on ettevõttes luua niisugune õhkkond, et tingimusteta täidetaks tootmisülesanded ja võetud sotsialistlikud kohustused, et eranditult kollektiivi iga liige — olgu ta tööline, insener, tehnik või teenistuja — oleks huvitatud tootmise täiustamisest, reservide avastamisest ja rakendamisest. Ja just nimelt parteigrupp on see alglüli, kes suudab kõige vahetumalt inimesi mõjutada ja innustada. Tooksin selle kohta mõned näited.

Ampullijaoskond on meie tehases üks raskemaid töölõike. Siinne töö nõuab suurt täpsust ja ääretut puhtust, et tagada medikamentide täielik steriilsus. Läinud aasta lõpul ilmnes, et töö organiseerimine kippus lonkama. Uurisime ja analüüsisime olukorda jaoskonna parteigrupi koosolekul, millest võtsid osa ka jaoskonna ametiühinguaktivistid. Selgus, et ebarütmilisust põhjustab päevaülesannete ebaühtlane jaotamine, mis tekitas kord tööseisakuid, siis jälle tormamist. Loomulikult ei jätnud see mõju avaldamata ka toodangu kvaliteedile. Töötasime välja konkreetsed ja operatiivsed abinõud puuduste kõrvaldamiseks. Tänu kommunistide printsipiaalsele ja otsustavale tegutsemisele saime lünkadest töö organiseerimisel kiiresti jagu. Oleme seadnud operatiivsuse oma tegevuse põhinõudeks. Puudused ja ebakohad püüame kõrvaldada kiiresti töö käigus.

Tänavune aasta on ampullijaoskonna kommunistidele eriti raske. Praegu on käsil ulatuslikud rekonstrueerimistööd. Säilitada niisugustes tingimustes õiget töörütmi ja toodangu laitmatut kvaliteeti nõuab suuri pingutusi, sest, piltlikult öeldes, käib meil töö praegu kahel rindel. Oleme veendunud, et saame praegustest raskustest üle. Kommunistid pöördusid ampullijaoskonna töötajate poole, selgitasime olukorda. Ja inimesed said aru, et tegemist on ajutiste kasvuraskustega. Kõik sõltub praegu jaoskonna kollektiivi iga liikme kohuse- ja vastutustundest ning visadusest. Head algatust näitasid üles jaoskonna kommunistlikud noored. Iga kommunistlik noor lubas rekonstrueerimisel ühiskondlikus korras töötada 18 tundi. Parteigrupi koosolekul kiitsid kommunistid noorte algatuse heaks.

Parteigrupi mõju tootmisele on tõhus vaid sel juhul, kui kommunistid on nõudlikud nii eneste kui ka otseste tootmisjuhtide ja insener-tehniliste töötajate suhtes. Ausus, printsipiaalsus ja otsekohesus on kommunisti töös esimene nõue. Oleme resoluutselt välja astunud nende vastu, kes rikuvad töödistsipliini või ei pea kinni tehnoloogilisest režiimist. Võin siinkohal heameelega konstateerida, et viimase paari aasta jooksul ei ole tarbijad meie toodangu kohta ühtegi reklamatsiooni esitanud. Heameelt teeb ka see, et viimaste aastate jooksul ei ole me enam kokku puutunud niisuguse nähtusega, mida nimetatakse kaadri voolavuseks.

Oleme oma jaoskonna parteigrupi tööd püüdnud planeerida nii, et sõna otseses mõttes jõuda iga inimeseni. Igal meie kommunistil on alaline konkreetne parteiline ülesanne. Ja veel ühte asjaolu peame oma tegevuse planeerimisel teraselt silmas, nimelt seda, et ükski tootmisalane või kasvatustöö lõik ei jääks kommunistide vaatepiirist välja. Kommunist Marina Petrova on sanitaarkomisjoni esimees, vahetusmeister Anna Rodina politinformaator, Irina Tšistogradova vastutab jaoskonna komsomolialgorganisatsiooni tööde-tegemiste eest, Larissa Konnova ja Niina Volossova täidavad oma igapäevaste parteiliste ülesannete kõrval edukalt linna- ja rajooninõukogu saadiku kohustusi. Mina ise olen aastaid juhtinud tehase rahvakontrolli grupi tegevust.

Mõnikord on minu käest küsitud, kuidas meie grupi kommunistid kõikjale jõuavad. Siin ei ole mingit saladust. Tuleb osata vaid grupi tegevust õigesti ja otstarbekalt organiseerida, järjepidevalt kontrollida kommunistidele ja aktiivile antud ülesannete täitmist. Siis ei ole tarvis karta inimeste liigset koormamist ja ei korraldata ka üritusi, mida tehakse ainult nn. linnukeste pärast.

Lõpuks tahan veel kord kinnitada: mida suurem on kommunistide ja kollektiivi iga liikme aktiivsus, seda suurem on ka töötajate vastutustunne. Siis, kui kommunistid suudavad kollektiivi panna ühte sammu käima, saadab neid edu nii tootmisülesannete täitmisel kui ka töötajate kommunistlikul kasvatamisel.

M. STATSENKO,
Keemia ja Farmaatsia Tehase ampullijaoskonna parteigrupi organisaator

SÕNUMEID

K. Raua nim. preemia laureaadid

Eesti NSV Kultuuriministeeriumi kolleegium ja Eesti NSV Kunstnike Liidu juhatuse presiidium kinnitasid Kristjan Raua nim. kunstialaste aastapreemiate komisjoni otsuse preemiate määramise kohta.

Selle preemia 1972. aasta laureaatideks said Ilmar Kimm maali eest «Komnoored 1941. a.», Enn Põldroos mosaiikpannoo eest «Raadiolill», Salme Raunam metallpannoo «Laevad tulevad koju» ja ehtekomplekti «Bel Canto» eest ning Riho Kuld skulptuurgrupi «Raju» eest. (ETA)

KÜLVATAKSE METSA

Tänavu rajatakse Läänemaa Metsamajandis 850 hektarit uusi metsakultuure. Varajane kevad lubas metsakülvile asuda juba mõni aeg tagasi. Esimesena selle tööga algust teinud Piirsalu ja Riguldi metskonnas on männiseemet külvatud 70 hektarile. Haapsalu ja Vihterpalu taimeaedades on istutamise ootel 1,6 miljonit kaheaastast männiseemikut. Nendest jätkub 500 ha metsakultuuride istutamiseks.

Et kevadised istutustööd õigel ajal lõpetada, tulevad metsatöötajatele abiks ka koolinoored.

V. KAARE

TOORAINE KOKKUHOIUKS

Üks olulisi reserve üheksanda viisaastaku kolmanda otsustava aasta ülesannete eduka täitmise kindlustamisel on metallide, tooraine ja materjalide säästlik kasutamine tootmisprotsessis. Et aktiviseerida Tartu linna ja rajooni leiutajate ning ratsionaliseerijate tegevust, kuulutas Üleliidulise Leiutajate ja Ratsionaliseerijate Ühingu Tartu Nõukogu välja konkursi parimale leiutisele või ratsionaliseerimisettepanekule metallide, tooraine ja materjalide ökonoomse kasutamise alal. Konkurss kestab 1. novembrini.

A. VAIN

LISARONGID MAIPÜHADE AJAL

Maipühade ajal suurendatakse kõigi kauge- ja kohalike reisirongide koosseise. Peale selle sõidavad lisarongid Moskvasse ja Leningradi.

26., 27., 28. ja 29. aprillil ning 2. mail väljub Tallinnast Moskvasse rong nr. 152 rongi «Estonia» marsruudil kell 22.17. Rong nr. 151 jõuab Moskvast Tallinna kell 18.14, 28., 29. ja 30. aprillil ning 1. ja 4. mail.

28., 29. ja 30. aprillil ning 2. ja 3. mail sõidab lisarong nr. 259/260 liinil Leningrad—Tallinn—Leningrad. Nendel päevadel väljub rong nr. 259 Leningradist kell 1.40 ja jõuab Tallinna kell 11.34. Tallinnast väljub rong nr. 260 kell 14.07, peatub Aruküla, Tapal, Kadrinas, Rakveres, Sõndas, Kiviõlis, Kohtlas, Jõhvis, Narvas ja edasi kõigis jaamades peale Moloskovitsõ ja Kikerino ning jõuab Leningradi kell 22.30.

Elektrirongid on 29. ja 30. aprillil ning 1., 2., 5., 6., 9. ja 13. mail käigus pühapäevase sõiduplaani järgi, 12. mail aga tööpäeva sõiduplaani järgi.

Töötajate 1. mai demonstratsioonist osavõtjaile Tallinnas on käigus lisarongid Tallinna ja Pääsküla vahel.

1. maist alates on elektrirongi Tallinn—Keila (nr. 437/446) marsruuti pikendatud Kloogaranna pidupäevadel, laupäevadel ja puhkepäevadel terveks maikuuks.

Varem määratud Tallinn—Kiisa lisarongid väljuvad Tallinnast kell 9.08 ja tagasi tulles Kiisalt 20.03, on käigus 29. ja 30. aprillil ning edasi kõigil pidupäevadel, laupäevadel ja puhkepäevadel maikuu jooksul.

Rongid nr. 397/396 Tartu—Petseri liinil on käigus iga päev 28. aprillist kuni 13. maini.

Kõigi kauge- ja kohalike rongide piletid on jõudnud juba müügile jaamade eelmüügikassadesse, linnalähistele rongidele müüakse aga edasi-tagasi-pileteid. Linnalähistele rongidele 28. aprillil ostetud edasi-tagasi-pilet on ühekordseks tagasisõiduks kehtiv kuni 3. maini (kaasa arvatud).

I. EPSTEIN

STANISLAV VAUPŠASSOV

Pahtutel ristteedel

TŠEKISTI MÄRKMED

63

Kusagil puude varjus, nähtamatu silmapiiri taga oli aimata saabuvat koitu. Algas laululindude igahommikune vastastikune huiklemine. Kõigest aga käis üle kaarna karr! karr! karr! Kurjaennustav hääl tõi külmavärinad ihule ja taas puges hinge ärevus. Ootasime, hambad kokku surutud. Ja see ootamine tasus end ära. Meie saatjanna tuli tagasi, kaasas kaks pätsi äsjaküpsetatud leiba ja vägev vorstirõngas. Andnud toidumoona meile üle, ta ütles:

«Soovin edu, seltsimehed. Öelge sõpradele edasi, et Ukmerge põrandaalused ei tuku!»

Surusime tugevasti neiu habrast kätt ja, tänanud teda abi eest, hakkasime liikuma Kaunase suunas. Kohale jõudsime märkimisväärsete seiklusteta.

Konspiratiivkorteris ootasid meid juba ammu kohaliku parteiorganisatsiooni esindajad ja seltsimees Metlicki, kes oli õnnelikult lõksudest mööda pääsenud. Kui me saabusime, arutasid nad parajasti, kuidas päästa meid vastuluure haardest. Tõrvatünnid olid pärale jõudnud õigeaegselt: habemik voorimees alt ei vedanud.

Öö otsa pajatasime Metlickile ja oma uutele sõpradele sellest, kuidas me vaenlase püünisest välja rabelesime. Suure tänutundega meenutasime tundmatuid leedu põrandaaluseid, kes otsustaval hetkel meile kõhklemata appi tulid...

ÜLESTÕUS EI TOIMU

ÜLESANNE ON TÄIDETUD. — MÖÖDA LEEDU KÜLASID. — OLUKORD MUUTUB. — KURNAVAD RÄNNUTEED. — PUNANE PREESTER.

Leedumaa tolleaegses pealinnas Kaunases oli palju aedu, puiesteid ja parke. Augustikuu oli lehed kirevaks võõbanud, ilm oli soe ja tuuletu. Istusime pingil ühel puiesteel. Siia oli tulnud meie grupiga kohtuma Leedumaa ja Valgevenemaa Kommunistliku Partei Keskkomitee esindaja seltsimees Jonas. See oli tema parteiline pseudonüüm, tema õiget nime, nagu seda põrandaaluses töös sageli juhtub, me ei teadnud.

Kuulanud ära üksikasjalise jutustuse meie seiklustest teekonnal Vilnost siia, tänas seltsimees Jonas relvade kohaletoimetamise eest ja ütles, et kuni uute juhtnööride saamiseni jääme me elama illegaalsetesse korteritesse erinevates linnaosades. Kurtsime talle, et meie dokumendid polnud valmistatud just eriti kvaliteetselt, ning ta lubas kiires korras leida meile uued. Vastasel korral võisime hõlpsasti vahele jääda: Kaunas kubises nuhkidest, linnas valitses karm režiim, kodanlik valitsus ei säästnud jõudu ega vahendeid revolutsionääride tabamiseks.

64

Leedu seltsimeeste põrandaalused tehnikavahendid funktsioneerisid korralikult ja juba mõne päeva pärast toodi meile uued passid. Minust sai Leedumaal sündinud Stanislav Malinovski, minu seltsimehed muundusid aga töötuiks ametnikeks: Jurgensons oli nüüdsest lätlane Valdis Kruminš, Rjabov aga venelane Vladimir Fjodorov.

Tollal ma tutvusin noore põrandaaluse Kirill Orlovskiga, kes oli juba silma paistnud partisanivõitluses Lääne-Valgevenes. Temagi elas valenime all konspiratiivkorteris ja ootas, millal ta lähetatakse mõnda Leedu piirkonda ülestõusu ette valmistama.

Ka meie kolmiku liikmed said parteilt analoogilised ülesanded. Igaühele meist eraldati tegutsemispiirkond, kus me pidime astuma kontakti kohalike põrandaaluste organisatsioonidega, looma võitlusgruppe, õpetama neile relvade käsitsemist ja ründeobjektide valimist ülestõusu ajal.

Üheskoos läbi elatud ohud olid meid üksteisega väga lähedaseks teinud ja teade, et peame lahku minema, kurvastas meid. Ent parteiline distsipliin eelkõige! Pärast südamlikku

lahkumisõhtut asusime hommikul teele. Minule tehti ülesandeks valmistada ette ja juhtida ülestõusu Šiauliai ja Telšai maakonnas. Telšai maakonda saadeti mind abistama venelane Bogoljubov ja leedulane Petrauskas (niisugused nimed olid nende passis, nende õigeid nimesid ma aga ei teadnud, niisamuti nagu nemad tundsid mind ainult Malinovskina).

Šiauliai maakonda saadeti aga mulle ootamatult abiks Kolja Rjabov, mille üle me mõlemad väga rõõmustasime. Jurgensons suunati Joniška rajooni.

Avanes uus lehekülg minu illegaalses rändurielus, kus mind sidusid ustavate inimestega üksnes konspiratiivkorte-

65

rid ja paroolid, võltsitud pass aga varjas võimude eest minu tõelist isikut...

Ülestõusu ettevalmistamisega tegelesid kümned ja sajad põrandaalused võitlejad. Suurt osa meie pingelises ja riskantses töös etendasid partei põrandaaluste ringkonnakomiteede sekretärid. Seati sisse side ustavate inimestega tehastes, vabrikutes, asutustes, raudteel ning isegi vanglates ja ohvitserikoolides. Juhindudes V. I. Lenini juhtnööridest ülestõusu igakülgse ettevalmistamise kohta ei unustanud me ka laiaulatuslikku agitatsioonitööd rahvahulkades.

Meie intensiivse ettevalmistustöö finaal aga oli ootamatu. Viimaste otsustavate ürituste läbiviimiseks oli meile antud kõigest kümme päeva. Relvastatud ülestõusu lõpliku aja pidid meile teatama Keskkomitee erikullerid, keda me ootasime läbematult. Kullerid tulidki kokkulepitud ajal, kuid halbade uudistega. Telšai maakonna ühte külla tuli minu juurde tolmunud ja väsinud pikka kasvu noormees lapitud kuues ja suurtes jahimehesäärikutes. Kui paroolid olid vahetatud, lausus ta süngelt:

«Keskkomitee palus edasi öelda, et ülestõus jääb ära.»

See uudis oli nagu välk selgest taevast. Ma isegi haarasin kätega peast ja karjusin ehmunud noorukile:

«Oled sa mõistuse juures?!»

Kuid kõik oli õige. Jah, Leedumaa ja Valgevenemaa Kommunistliku Partei Keskkomitee oli vastu võtnud otsuse ülestõus ära jätta, sest Punaarmee, kelle toetusega põrandaalused arvestasid, oli Varssavi alt tagasi tõmbunud ja seega oli situatsioon järsult muutunud. Relvastatud rahvaülestõusul, olgu see kui tahes hästi ette valmistatud, polnud antud olukorras väljavaateid edule. Kõik partei löögigrupid tuli laiali saata, relvad hoolikalt ära peita ning võtta tarvitusele abinõud põrandaaluse kaadri säilitamiseks.

Leedu põrandaaluste gruppide liikmetele saabusid rasked ajad. Paljusid patrioote haaras mõistetav pettumustunne, tihti langes võitlejate meeleolu, tuli ette distsipliinirikkumisi.

Kasutades ära meie taandumist, tõstis kontrrevolutsioon sedamaid pead, tugevdas repressioone ja jälitamisi.

Kodanlikud natsionalistlikud ajalehed alustasid bolševike vastu pöörast laimukampaaniat. Võimud avaldasid kuulutusi, milles tõotati heldet tasu nendele, kes annavad välja kommuniste ja nende käsilasi. Leedu reaktsiooniline valitsus kutsus üles püüdma võltspassidega inimesi (sääraste passide arv oli ajalehtedes avaldatud andmetel üle kahe tuhande eksemplari).

Välismaalt — Välismaalt

Vastuvõtt Bukarestis

BUKAREST, 21. 4. (TASS). Rumeenia SV rahvusliku kaitse minister armeekindral I. Ioniță korraldas eile vastuvõtu siin ametlikul sõprusvisiidil oleva NSV Liidu kaitseministri Nõukogude Liidu marssali A. Gretško auks.

Vastuvõtt kulges soojas ja sõbralikus õhkkonnas.

LVV ajutise revolutsioonivalitsuse sõjaväedelegatsiooni avaldus

HANOI. (TASS). Lõuna-Vietnami Vabariigi ajutise revolutsioonivalitsuse sõjaväedelegatsioon kahepoolses sõjaväekomisjonis tegi avalduse, milles ta mõistab resoluutselt hukka Saigoni administratsiooni, keda ta süüdistab tahtlikus takistuste tegemises vanglates viibivate või sõja ajal vangi võetud tsiviilisikute vabastamisele.

«Praegu, kus Pariisi Vietnami-kokkuleppele allakirjutamise päevast on möödunud kaks ja pool kuud,» öeldakse avalduses, «on Saigoni vanglates ja laagrites viibivate tsiviilisikute tagasipöördumise küsimus täielikult ummikusse jooksnud.»

«Saigoni võimud väidavad, et nende vanglates on praegu vaid 5000 tsiviilisikut, ometi on kindlalt teada, ja seda kinnitavad ka mõned Saigoni administratsiooni esindajad, et vanglates peetavate arv on mitusada tuhat,» rõhutatakse avalduses.

Hoolimata LVV ajutise revolutsioonivalitsuse sõjaväedelegatsiooni korduvatest nõudmistest asuda vangide vabastamise küsimuse konkreetsele arutamisele on Saigoni pool seda arutamist mitmesugustel ettekäänetel ignoreerinud.

«LVV ajutise revolutsioonivalitsuse sõjaväedelegatsioon mõistab resoluutselt hukka Saigoni administratsiooni eelpoolmainitud seadusvastase tegevuse ning nõuab temalt Pariisi Vietnami-kokkuleppe kõigi sätete kõrvalekaldumatut täitmist,» öeldakse avalduses.

Olukorrast Kambodžas

PNOM PENH. (TASS). Pärast ministrite kabineti tagasiastumist asus Pnom Penhi administratsiooni juht Lon Nol moodustama niinimetatud kõrgemat poliitilist nõukogu. Nagu teatas ajaleht «Samleng Satearanak Rat», asub selle mitmeparteilise konsultatiivorganina mõeldud nõukogu etteotsa Lon Nol. Nõukogu koosseisu on kutsutud ka sellised praegu opositsioonilised tegelased nagu Sirik Matak, Tšeng Heng ja In Tam.

Valitsusaparaadi praegusest reorganiseerimisest kõneldes ütles informatsiooniminister Keam Reth, et see on ette võetud valitsuse poliitilise baasi laiendamise eesmärgil. Rethi avaldusest ilmneb, et Pnom Penhi uus ministrite kabinet moodustatakse pärast kõrgema poliitilise nõukogu loomist.

Samal ajal kestavad Kambodža paljudes piirkondades ägedad lahingud. Kõik Pnom Penhi viivad tähtsamad teed on läbi lõigatud. Kambodža patrioodid annavad vaenlasele lööke Takeo, Kandali ja Kampoti provintsis. Kambodža relvastatud rahvuslike vabastusjõudude üksused ründasid eile Pnom Penhi vägesid Selenghangis, Angtalekis, 4. maanteel ning teederistidel Damnaktšungi ja Kepi linna vahel.

Püüdes osutada toetust Pnom Penhi armeele, jätkab Ameerika lennuvägi ka raskepommilennukeid B-52 kasutades patriootide kontrolli all olevate piirkondade kontsentreeritud pommitamist.

W. Rogersi ettekanne USA Kongressile

WASHINGTON (TASS). Ameerika Ühendriikide riigisekretär W. Rogers saatis Kongressile ettekande «USA välispoliitika 1972. aastal», milles on tehtud aastakokkuvõte rahvusvaheliste suhete alal ning on esitatud USA poliitika lähemaks tulevikuks.

«Pärast tippkohtumist, mis toimus Moskvas möödunud aasta mais, on nüüd olemas kindel alus koostöövaimust kantud uuele ajastule Nõukogude Liidu ja Ühendriikide suhetes,» konstateeris W. Rogers. 1972. aastal selles valdkonnas saavutatud tulemusi analüüsides tõstab riigisekretär esile strateegilise relvastuse piiramise kokkuleppeid, mida ta nimetab kõige tähtsamaks momendiks, sest neist algas tuumakonflikti ohu vähenemine.

Ettekandes märgitakse, et Ameerika Ühendriigid peavad Nõukogude Liiduga ja teiste Euroopa sotsialistlike maadega kaubavahetuse laiendamist esmajärgulise tähtsusega küsimuseks. «Valitsus hakkab taotlema heakskiitu seadusele, mis lubaks presidendil anda kaubavahetuses enamsoodustatuse staatus ka NSV Liidule ja neile sotsialistlikele maadele, kellel seda praegu ei ole,» ütles ta. «USA ja Nõukogude Liidu vahel käesoleva aasta oktoobris sõlmitud kaubanduskokkulepe näeb ette Nõukogude—Ameerika kaubavahetuse kolmekordistumist aastatega 1969—1971 võrreldes.»

Riigisekretär märgib soodsaid muutusi Euroopa poliitilises kliimas selle tulemusena, et pinevus Lääne-Berliinis on lõdvenenud. Lääne-Berliini küsimuses neljapoolse kokkuleppe saavutamine aitas kaasa forsseeritud edasiliikumisele üleeuroopalise julgeoleku- ja koostöönõupidamise ning relvastatud jõudude ja relvastuse vastastikuse piiramise läbirääkimiste kokkukutsumise suunas.

Rääkides olukorrast Kagu-Aasias, konstateerib riigisekretär, et Vietnamis sõja lõpetamise ja rahu jaluleseadmise kokkulepe teeb lõpu käesoleva sajandi kõige pikemale sõjale.

USA ja Hiina RV suhteid käsitledes märgib riigisekretär, et Ühendriigid kavatsevad läbimõeldult ja energiliselt taotleda möödunud aastal saavutatud suhete paranemise algete tugevnemist ja laienemist.

Riigisekretär iseloomustas praegust situatsiooni Lähis-Idas kui kroonilist konflikti.

Ettekandes on pööratud suurt tähelepanu Ühendriikide ja teiste Lääne kapitalimaade teravnenud rahandus- ja majandussuhete probleemidele. Riigisekretär pooldas selliste abinõude rakendamist, mis võimaldaksid tõsta Ameerika kaupade konkurentsivõimet USA partnerite arvel.

Külalisetendused Helsingis

HELSINGI, 21. 4. (TASS-i korresp. E. Kiisa). Siin lõppesid V. Kingissepa nim. Tallinna Riikliku Akadeemilise Draamateatri külalisetendused. Kõik neli etendust Helsingi Linnateatris Aleksis Kivi romaani «Seitse venda» motiividel kulgesid suure menuga.

Tallinlaste võõrusetendused olid vähemalt kahel põhjusel väga vastutusrikkad. Esiteks leidsid need aset Soome pealinnas teatripäevade raames, millega lõppesid soome teatri 100. aastapäeva pidustused. Teiseks esineti soome kirjanduse klassiku Aleksis Kivi kaasmaalastele.

Tulemused ületasid kõik ootused. Publik ja kogu Soome üldsus reageerisid soojalt Nõukogude Eesti noorte näitlejate kunstile.

Peaaegu kõigis retsensioonides väljendati järgmist mõtet: Tallinna teatri lavastus näitas veel kord, missugune rikkus peitub Kivi meistriteoses. Ajaleht «Suomenmaa» rõhutab, et «tallinlaste külalisetendused aitasid meil näha tuntud asju hoopis uut moodi».

Jagades kiitust Nõukogude Eesti teatrikunstile üldse ja siin esinenud noorte näitlejate võimetele eriti, kirjutab üks teatrikriitik: «Eestis õpetatakse välja häid näitlejaid. Selles pole mingit kahtlust. Nad vallutasid Soome teatripubliku.»

Ühi-kroonikat

◆ BUKARESTIS toimus Rumeenia—Nõukogude Sõpruse Majas V. I. Lenini 103. sünniaastapäeva pidulik koosolek. Sellel viibisid Rumeenia KP ja Rumeenia töölisliikumise veteranid, partei- ja riigitegelased, Bukaresti ettevõtete töötajate esindajad, teadlased ja kultuuritegelased. Ettekandega V. I. Lenini elust ja revolutsioonilisest tegevusest esines Rumeenia KP Keskkomitee liige, Ühiskondlike ja Poliitiliste Teaduste Akadeemia president M. Gheorghiu.

Rumeenia—Nõukogude Sõpruse Majas avati V. I. Lenini elule ja tegevusele pühendatud näitus.

◆ NEW YORK. USA Aeronautika ja Kosmoseuurimise Valitsus (NASA) saatis reedel välja Kanada tehiskaaslase, mis on määratud sidepidamiseks Põhja-Ameerika piirkondade vahel.

◆ TŠIILI president Salvador Allende võttis vastu NLKP Keskrevisjonikomisjoni liikme G. Žukovi, kes juhib Tšiili Sotsialistliku Partei 40. aastapäeva pidustustele saabunud NLKP delegatsiooni.

◆ KUOPIOS algas Soome Demokraatliku Noorsooliidu X kongress. Kongressi päevakorras on organisatsiooni programmi, samuti liidu põhikirja muutmise küsimused, juhtivate organite valimine ja mitmed organisatsioonilised küsimused. Kongressist võtab osa ligi 1000 delegaadi riigi eri piirkondadest. Külalistena on saabunud kongressile 18 riigi noorsoo-organisatsiooni de esindajad, nende hulgas ÜLKNÜ delegatsioon ja teiste sotsialistlike maade noorsoodelegatsioonid.

◆ VARNAS lõppes teadlaste rahvusvahelise Pugwashi liikumise sümposion. Sümpoosionist osavõtjad kuulasid ettekandeid teadlaste võitlusest rahu ja rahvaste koostöö tugevdamisest Euroopas, samuti teadlaste panusest Euroopa julgeoleku kindlustamisse. Ka vahetasid nad arvamusi Euroopas tehtava teadusalase koostöö küsimustes.

Sümpoosionist osavõtjad deklareerisid üksmeelselt, et on vaja arendada ja tugevdada nende maade rahumeelset kooseksisteerimist ja vastastikku kasulikku koostööd, kelle esindajad osalevad praegu Helsingis mitmepoolsetes konsultatsioonides üleeuroopalise julgeoleku- ja koostöönõupidamise ettevalmistamiseks.

Sport

■ POKS. Vilniuses peetud rahvusvahelisel turniiril võitis Kohtla-Järve kalevlane V. Tšaikin esikoha poolraskekaalus.

■ JÄÄHOKI. Nõukogudemaa meistrisarjas kohtus eile Moskvas kohalik «Krõlja Sovetov» Tšeljabinski «Traktoriga». Matši võitsid väljakuperemehed 8:1.

Tallinnas lõpetatakse hooaeg käesoleval nädalavahetusel kolme meeskonna vahelise turniiriga. Avakohtumises kaotas Tallinna noortemeeskond Riia Polütehnilise Instituudi esindusele 3:6. Turniiril stardib veel Riia «Dünamo» juunioride esindus.

■ TENNIS. Traditsioonilisel juunioride turniiril Sotšis võistlevad Bulgaaria, Ungari, Saksa DV, Kuuba, Poola, Rumeenia ja Tšehhoslovakkia ning Vene NFSV kolm koondist. Veerandfinaalide tulemused: Vene NFSV I — Poola 5:0, Vene NFSV II — Rumeenia 5:0, Saksa DV — Ungari 4:3, Tšehhoslovakkia — Vene NFSV III 4:2.

■ JALGRATTASPORT. Olümpiavõitja prantslane D. Morelon oli võidukas Londonis peetud rahvusvahelistel võistlustel trekisõidus. Sprindisõidu finaalis sai Morelon viimasel 200-l meetril aja 12,2. Poolfinaalis alistas ta teise olümpiavõitja (1 km paigaltstardist) taanlase N. Fredborgi.

■ JALGPALL. NSV Liidu meistrivõistlustel peeti eile järjekordsed matšid: AKSK — Taškendi «Pahtakor» 3:0, Moskva «Spartak» — Jerevani «Ararat» 6:7.

■ VEHKLEMINE. Argentiina pealinnas Buenos Aireses algasid juunioride MM-võistlused. Avaalal — meeste floretis omandas esikoha prantslane F. Petrusca Saksa FV vehkleja M. Bera ja inglase R. Bronigsi ees. Nõukogudemaa esindajad S. Ruzujev ja P. Kutšer langesid esikohakonkurentsist välja poolfinaalis.

Neidude floretis said Nõukogudemaa sportlased Z. Filatova ja V. Burotškina kuue tugevama hulka.

■ MALE. Las Palmase (Hispaania) rahvusvahelisel turniiril juhivad pärast katkestatud partiide lõpetamist Nõukogudemaa suurmeistrid T. Petrosjan ja L. Stein võrdselt 9 punktiga. Pool punkti vähem kogusid enne viimast vooru Tšehhoslovakkia esindaja V. Hort, ungarlane Z. Ribli ja rootslane U. Andersson.

TV

PÜHAPÄEVAL, 22. APRILLIL

Eesti Televisioon

9.00. Saatekavateade. 9.05. «Lapsed, võimlemal» 9.20. Päevauudised (KTV). 9.30. Koolieaalistele: «Äratuskell» (KTV). 10.00. «Lenini algatusel». Populaarteaduslik film. 10.15. «Viis viie vastu» («Eesti Reklaamfilm»). 11.00. «Aia ABC»: aprill. 11.30. Sümfooniakontsert. 12.15. «Tšir-Unvd». Sahhalini TV dokumentaalfilm. 12.30. Saade soome keeles. 13.30. Kontsert.

15.00. ÕHTUNE KAVA.

15.05. «Lenin ja Krupskaja». Dokumentaalfilm. 15.30. Värvi-TV. «Filmimatkade klubi» (KTV). 16.30. «Maailm sel päeval». Dokumentaalfilm. 17.35. Mängufilm «Esimene bastille» («Lenfilm»). 18.50. Reklaam. 19.00. «Lasteekraan»: «Midrimaa». 19.30. «Eesti Telefilm» ekraanil: «Kontsert». 20.00. «Aeg luubis». 21.00. «Aeg ja sündmused» (KTV). 21.30. «In C». 22.15. Homne kava. 22.25. «Väike kontsert». 22.55—23.15. Almanahh «Sõprus» nr. 2.

Kesktelevisioon

9.00. Saatekavateade. 9.05. «Lapsed, võimlemal» 9.20. Päevauudised. 9.30. Värvi-TV. Koolieaalistele: «Äratuskell». 10.00. Sõjaväelastele: «Kauge garnison», I saade. 10.30. «Põllutööde hooaeg». 10.45. Üleliiduline kross ajalehe «Pravda» auhinnale. Finaal (Vilniusest). 11.15. «Muusikakiosk». 11.45. «Elav Lenin». Dokumentaalfilm. 12.15. Kontsert klassikalisest muusikast. 12.50. «Kirjandusteosed ekraanil»: mängufilm «Inimese saatus» («Mosfilm»). 14.30. «Põllumeeste tund». 15.30. Värvi-TV. «Filmimatkade klubi». 16.30. Kontsert vaatajate kirjade põhjal. 17.00. NSV Liidu meistrivõistlused jalgpallis: Vorošilovgradi «Zarja» — Dnepropetrovski «Dnepr», II poolaeg (Vorošilovgradist). 18.00. Päevauudised. 18.10. Värvi-TV. Multifilmid «Kotkapoeg», «Uhke laevuke». 18.50. Värvi-TV. Kontsert nõukogude lauludest. 19.15. Mängufilm «Ema süda» (Gorki-nim. stuudio). 21.00. «Aeg ja sündmused». 21.30. Värvi-TV. «Meie aadress — Nõukogude Liit». Taidlejate kontsert. 22.25. Spordiprogramm. Saate lõpuks: päevauudised ja homne kava.

Leningradi Televisioon

14.55. Saatekavateade. 15.00. Kontsert klassikalisest muusikast. 15.40. «Inimene, kes sai surematuks». 16.10. Ringvaateid. 16.30. «Neljateistkümnest kaheksateistkümneni». 17.30. Filmiprogramm. 19.15. «Kogu südamest». Kontsert. 20.15. «Järgmise nädala teleekraan». 20.35. «Kolmas, pateetiline». Telelavastus. 23.15—23.20. Homne kava.

ESMASPÄEVAL, 23. APRILLIL

Eesti Televisioon

15.30. ÕHTUNE KAVA.

15.35. AK: uudised. 15.40. «Telekool»: Joonestamine X kl. õpilastele: «Koostamisjooniste detailiseerimine ja koostamine». 16.00. «Intervjuud Ilja Vekuast». Gruusia TV dokumentaalfilm. 16.20. «Leedu NSV». Geograafia õppeprogramm (KTV). 17.00. Koolieaalistele: «Lõke» (KTV). 17.30. «Kolmas, otsustav aasta» (KTV). 18.00. Saatekavateade. 18.05. «Aktuaalne kaamera» (vene keeles). 18.20. «Kuidas loomad näevad?» Populaarteaduslik film (NSV Liidu ja Bulgaaria ühistoode.) 18.50. Reklaam. 19.00. «Aeg ja sündmused» (KTV). 19.30. «Mööda ilmamaid». Ungari. 20.30. «Aktuaalne kaamera». 21.00. Homne kava. 21.10. «... Dean Reed ... Monoloog». Leningradi TV muusikafilm. 21.45. «Kevadkülv». 22.00. «Rahvusvaheline panoraam». 22.30. «Teatrimärkmik». 23.00. «Tee Kiteži juurde». Gorki TV dokumentaalfilm. 23.25—23.30. Uudised.

Kesktelevisioon

16.15. Saatekavateade. 16.20. «Leedu NSV». Geograafia õppeprogramm. 17.00. Koolieaalistele: «Lõke». 17.30. «Kolmas, otsustav aasta». 18.00. Päevauudised. 18.10. «Rahvusvaheline panoraam». 18.40. «Maris Liepa». TV muusikafilm. 19.00. «Aeg ja sündmused». 19.30. Värvi-TV. NSV Liidu meistrivõistlused jäähokis: AKSK — Moskva «Spartak». 21.45. «Muusikud muusikast». 22.45—22.55. Päevauudised. Homne kava.

Leningradi Televisioon

19.20. Dokumentaalfilm. 19.40. «Maa ja rahvas». 20.00. «Leningradi muusikakevad». 21.50. «Staadion». Spordiprogramm. 22.50—23.00. Päevauudised.

TEISIPÄEVAL, 24. APRILLIL

Eesti Televisioon

9.00. Saatekavateade. 9.05. «Telekool». Geograafia VI kl. õpilastele: «Vertikaalne tsonaalsus». 9.20. «Kärgbetooni uus tehnoloogia». Populaarteaduslik film. 9.35. Päevauudised (KTV). 9.45. Koolieaalistele: «Lõke» (KTV). 10.15. «Vladimir Murzenko brigaad» (KTV). 10.45. Rjazani Riikliku Vene Rahvakoori kontsert (KTV). 11.30. «Ma näen!». Dokumentaalfilm. 11.50. «Kolhoosi arhitekt». Läti TV dokumentaalfilm. 12.05. Mängufilm «Sinavas stepis» («Mosfilm»). 13.45—14.00. «Tulilinnu kodumaa». Gorki TV dokumentaalfilm.

15.30. ÕHTUNE KAVA.

15.35. AK: uudised. 15.40. «Telekool» (kordussaade). 15.55. «Taiga teedel». Permi TV dokumentaalfilm. 16.10. «Meie koordinaadid». Kaug-Ida dokumentaalfilm. 16.25. «Peer Gynt». Telelavastus (Leningradi TV). 17.45. «Laulab Bülbül». TV muusikafilm («Ekraan»). 18.00. Saatekavateade. 18.05. «Aktuaalne kaamera» (vene keeles). 18.20. Reklaam. 18.30. «Lasteekraan»: «Pioneerivõti». 19.00. NSV Liidu meistrivõistlused klassikalises maadluses. Pärast ülekannet: «Spordiprisma». 20.15. «Kevadkülv». 20.30. «Aktuaalne kaamera». 21.00. «Aeg ja sündmused» (KTV). 21.30. Kunstimeistrite kontsert (Tallinnast Intervisioonile). 22.15. Homne kava. 22.30—23.30. Saade soome keeles.

Kesktelevisioon

9.30. Saatekavateade. 9.35. Päevauudised. 9.45. Koolieaalistele: «Lõke». 10.15. «Vladimir Murzenko brigaad». 10.45. Rjazani Riikliku Vene Rahvakoori kontsert. 11.30. Värvi-TV. Kesktelevisiooni populaarteaduslikud filmid. 12.35. Ust-Kamenogorski Televisiooni programm. 13.15. Värvi-TV. «Mustrid». 13.45—14.00. «Kodumaa põldudel». Reportaaž kevadkülvist. 16.15. Saatekavateade. 16.20. «Imetajad». Zooloogia õppeprogramm. 16.45. M. Lermontov — «Maskeraad». Kirjanduse õppeprogramm. 17.30. «Lastele loomadest». 18.00. Päevauudised. 18.10. «Planeedi noorus». 18.30. Värvi-TV. Lastele: teleteater «Kelluke». 18.50. «Otsingud». 19.30. G. Sviridov — Sonaat klaverile. 19.50. Värvi-TV. Saksa DV telemängufilm «Noor naine aastal 1914», I seeria. 21.00. «Aeg ja sündmused». 21.30. Kunstimeistrite kontsert (Tallinnast). 22.15. NSV Liidu meistrivõistlused klassikalises maadluses. 23.00—23.10. Päevauudised. Homne kava.

Leningradi Televisioon

17.55. Saatekavateade. 18.00. «Koolilapse filmoteek». 18.30. «Sulam». 19.00. Päevauudised. 19.20. «Meil on külas Daniil Granin». 19.45. Mängib Andrejevi-nim. vene rahvapilliorkester. 20.30. «Neljateistkümnest kaheksateistkümneni». 21.00. «Staadion»: sündmused, faktid, arvamused. 21.15. Mängufilm «Hilinenud lilled» («Mosfilm»). 22.50—23.00. Päevauudised.

Raadio

PÜHAPÄEVAL, 22. APRILLIL

Päevauudised: I pr-s: 6.30, 7.00 («Pravda», ÜR), 7.40, 8.00, 9.00 (ülevaade ajalehtedest), 10.00, 19.00, 21.00, 23.00, 23.50 (ÜR).

Vikerraadios: 10.00, 12.00, 16.00, 19.30.

I programm

6.35. Hommikukontsert. 7.30. Väliskommentaatori märkmik. 8.20. Soovime õnnel 9.10. «Tere hommikust, põllumehed!» 10.05. Laulab Urve Tauts. 10.30. Lastehommik. 12.15. «Mälestusi Leninist». 12.30. Jaan Koha — Patriootiline triloogia. 13.00. «Mida teeksime koolis teisiti?» (Esimene saade keskkooliõpilaste ettepanekute põhjal koostatud sarjast.) 13.15. Populaarseid helitöid. 14.00. Muusikauudiseid. 14.15. Laule meie päevadest. 15.00. Kuuldemäng lastele: «Metsluiged». 15.45. Koorimuusikat nõukogude heliloojailt. 16.30. «Pablo Picassole mõeldes». 17.05. Uusi heliülesvõtteid eesti interpreetidega. 17.30. «Elav sõna». (Lenini teoseid lugedes.) 18.00. Muusikaline kuuldepilt «Leitnant Kiže». 19.05. Eesti rahvamuusikat. 19.30. «Kas on raske olla populaarne?» 20.30. Lüürilisi kammerpalu. 20.50. «Head und, mudilased!» 21.10. «Hea tujuga uude nädalasse!» 21.30. Pühapäevaseid vahelugemisi. 22.00. Soovikontsert. 23.10. Õhtumuusikat vanadelt meistritelt.

Vikerraadio

6.30. I programmi saated. 10.10. Puhkepäeva muusikahommik. 11.00. Mnemoturniir. 11.10. Raadioralli. 12.05. Saksa DV estraadilt. 13.00. Uusi heliplaate. 13.15. Nõukogude laulude varasalvest. 14.00. I programmi saated. 15.00. «Filatelist». (Paul Lettens vestleb ÜFÜ juhatuse pleenumist). 15.10. Viisiketas keerleb. 16.10. Kohvikontsert. 17.00. Filmikommentaar. 17.10. Muusikaline kaleidoskoop. 18.00. «Maailm kõverpeeglis». 18.10. Tantsupalu. 18.30. NSVL meistrivõistlused klassikalises maadluses. 19.00. Stereoraadio. 19.30. I programmi saated. 23.00. Spordipäevik. 23.15—00.30. Keskööprogramm. (Vestleme Peeter Toomaga.)

Ultralühilaine programm

Stereoraadio: 19.00. Stereomikser. 19.30. Meloodiaid kodumaalt. 20.30. Mängivad Jossif Vainsteini ja Alfons Vonnebergi orkestrid ja Franz Lamberti tantsumuusikaansambel. 22.00. Heliplaaditund.

ESMASPÄEVAL, 23. APRILLIL

Päevauudised: I pr-s: 6.30, 7.00 («Pravda», ÜR), 7.20, 8.00, 11.00, 12.00 (ÜR), 13.00, 16.00, 19.30, 23.00, 23.50 (ÜR).

Vikerraadios: 14.00, 17.00, 20.00.

I programm

6.03. Hommikukontsert. 7.30. Väliskommentaatori märkmik. 8.10. Reporter Ivar Trikkel. 8.20. Soovime õnne! 9.00. «Helded mägikarjamaad». (Kirgiisi Raadio saade.) 9.30. Koolinoortele: «Kes laulis paremini?» 10.00. Soovikontsert. 11.10. S. Tulikov — vokaaltsükkel «Okaa lähiste koidikud». 11.30. «Kodumõtted». (Kordame vestlust Puhja traktoristi Endel Kopliga.) 13.05. Meeleolumuusikat. 14.00. Parteiharidusvõrgus õppijaile. (Arengumaade majandusprobleemidest.) 14.10. Avamänge. 14.30. Ukraina kunstimeistrite kontsert (ÜR). 15.00. «Piirist piirini». 15.10. Pärastlõunakontsert. 16.10. Ansamblilaule isetegevuslastelt. 16.30. Ajakirjanduse meridiaanilt. 16.40. Esineb V. Meštšerini ansambel. 17.00. Hugo Lepnurm — kantaat «Jüriöö tuled». 17.30. Lastele: 1. «Jüripäev». 2. «Selline rõõm». 18.00. «Maailm täna». 18.15. F. Liszti laule. 18.45. «Koduorel». (Emade ja poegade vahelistest suhetest.) 19.40. «Heliloojate Liidus kuulati...» 20.00. «Aga teie arvamus?» (Koduuurijate tegevus kultuuriloolise mälestuste kogumisel.) 20.30. Kontsert nõukogude muusikast. 21.00. Päevakaja. 21.30. Väike kontsert. 21.50. «Teist ja teile». 22.00. Muusikaline tund. 23.10. «Hilisõhtu Toomas Velmetiga».

Vikerraadio

12.00. Vikerkaja. 13.00. I programmi saated. 14.05. Vahelduvas rütmis. 14.30. «Argipäev». (Mida kevad ja lähenev mai on toonud majavalitsuste argipäeva.) 15.00. I programmi saated. 17.05. Muusikaline kaleidoskoop. 18.00. «Maailm täna». 18.15. Kitarripalu. 18.30. «Veel maailmast». 19.00. Uusi heliülesvõtteid estraadilt. 19.30. «Tööl, kodus, puhkehetkel». 19.40. Laulab Anne Velli. 20.05. NSVL meistrivõistlustelt klassikalises maadluses. 20.15. Õhtumeeleolus. 20.30. John Blackburn — «Kesköö tuul». Järgnev jutt (I). 21.00. I programmi saated. 23.00. Spordipäevik. 23.10—00.30. Keskööprogramm. Jüri Müür — «Mehed tiibade varjus».

Ultralühilaine programm

19.30. Stereosaade. Lev Vlassenko klaveriõhtu ülekanne «Estonia» kontserdisaalist.

TEISIPÄEVAL, 24. APRILLIL

Päevauudised: I pr-s: 6.30, 7.00 («Pravda», ÜR), 7.20, 8.00, 9.00 (ülevaade ajalehtedest), 11.00, 12.00 (ÜR), 13.00, 16.00, 19.30, 23.00, 23.50 (ÜR).

Vikerraadios: 14.00, 17.00, 20.00.

I programm

6.03. Hommikukontsert. 7.30. Väliskommentaatori märkmik. 8.10. Reporter Ilmar Roden. 8.20. Soovime õnnel 9.30. Lastele: 1. «Jüripäev». 2. «Selline rõõm». 10.00. Muusikaline tund. 11.10. Evald Aav — sümfooniline poeem «Elu». 11.45. «Õpime vene keelt!» 13.05. Meeleolumuusikat. 14.00. «Autoritunnistus nr. ...» 14.15. S. Prokofjev — Sonaat sooloviiulile. 14.30. Peatükke A. Puškini «Jevgeni Oneginist» (ÜR). 15.00. «Piirist piirini». 15.10. Pärastlõunakontsert. 16.10. Stanislav Požlakovi laule. 16.30. Ajakirjanduse meridiaanilt. 16.40. Mängib James Lasti orkester. 17.00. A. Šaverzašvili — Klaveritrio nr. 1. 17.30. Lastele: 1. «A ja C — pista suhu!». 2. «Juurviljapoes». 18.00. «Maailm täna». 18.15. Mängib Evi Ross. 18.40. «Miinustest plussidesse». (Loomakasvatajate töömailt.) 19.40. M. Mussorgski vokaalloomingut. 20.00. «Õhtu Õisu raamatukogus». 20.30. Laule üliõpilaskooridelt. 21.00. Päevakaja. 21.30. Väike kontsert. 21.50. «Teist ja teile». 22.00. Muusikaline tund. Soovikontsert. 23.10. Uusi heliülesvõtteid poola muusikast.

Vikerraadio

6.00. I programmi saated. 11.05. Mažooris ja minooris. 11.30. «Kesköö tuul». Järgnev jutt (I). 12.00. Vikerkaja. 13.00. I programmi saated. 14.05. Vennasrahvaste estraadipalu. 14.30. «Südamest». (Müokardi infarktist.) 15.00. I programmi saated. 17.05. Muusikaline kaleidoskoop. 18.00. «Maailm täna». 18.15. Itaalia laule. 18.30. «Veel maailmast». 19.03. Stereoraadio. 19.30. «Tööl, kodus, puhkehetkel». 19.40. Klaveripalu estraadilt. 20.05. NSVL meistrivõistlustelt klassikalises maadluses. 20.15. Rahvalikke viise. 20.30. «Kesköö tuul» (II). 21.00. I programmi saated. 23.00. Spordipäevik. 23.10—00.30. Keskööprogramm. «Päike ja meie».

Ultralühilaine programm

Stereoraadio: 19.03. Rütmid ruumis. 19.30. Esinevad Marianne Rosenberg, Läti Raadio estraadiorkester Raimond Paulsi juhatusel, ansambel «Collage», Louis Armstrong ja ÜR estraadiorkester. 21.30. Mnemoturniir. 21.40. Cole Porteri meloodiaid.

Kino

PÜHAPÄEVAL, 22. APRILLIL

KOSMOS — värviline laifilm **«Siberianna»** (I ja II seeria): 15.30, 18.15; värviline laifilm **«Tule taltsutamine»** (I ja II seeria): 21. Lastele esmaspäeval: **«Hei, Tillu!»**: 14.45.

SÕPRUS — **«Võrdsed šansid»**: 9, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21. **«Võlunoole otsingul»**, **«Aeg otsustab»**, **«Võrdsed šansid»**: 20.

OKTOOBER — **«Õnnemängija»** (värviline): 17.45, 21.30. **«Tulevikumälestused»** (värviline): 16, 19.45. **«Siin elas Lenin»**, **«Õnnemängija»**: 13.

RAHU — **«Briljantkäsi»**: 12, 16, 17.45, 19.30. **«Inimestele avatud südamed»**, **«Briljantkäsi»**: 19.30. **«Õnnemängija»**: 14, 22.

KAJA — **«Võrdsed šansid»** (värviline): 16, 18, 20, 22. **«Ühtses liidus»**, **«Võrdsed šansid»**: 13.30.

LEMBITU — **«Saatana teenrid Kuradiveskis»** *) (värviline): 11.30, 13.30, 15.30, 17.30, 22. **«Reisialmanahh nr. 73»**, **«Saatana teenrid Kuradiveskis»** *): 19.30.

VÕIT — **«Saatana teenrid Kuradiveskis»** *) (värviline): 13, 15, 17, 22. **«Reisialmanahh nr. 73»**, **«Saatana teenrid Kuradiveskis»** *): 19.

KOIT — **«Võrdsed šansid»** (värviline): 17.15, 21.30. **«Ühtses peres»**, **«Võrdsed šansid»**: 19. **«Oota sa!»**: 16.

PIRITA — **«Kuidas armastuses edu saavutada»**: 17.15, 21.30. **«Valuutakriis»**, **«Kuidas armastuses edu saavutada»**: 19.

PIONEER — **«Sapporo-72. Reportaaž»**, **«Puurauk nr. 501»**, **«Kümme minutit enne kella»**: 10.30—16.30. **«Solaris»** (värviline, I ja II seeria): 17.40, 20.50.

LAEVASTIKU OHVITSERIDE MAJA — **«Maa nõudmiseni»** (I ja II seeria): 15.

*) Alla 16 a. vanustele keelatud.

LASTELE PÜHAPÄEVAL, 22. APRILLIL

KOSMOS — **«Igaviku saadikud»**: 11.45, 13.30.

SÕPRUS — **«Kuldsarv»**: 10.15. **«Ahvipoeg Fips»**: 11.45, 12.45. (Seansside eel külalised loomaaiast.)

RAHU — **«Kröll»**: 10.45.

KAJA — **«Jutustus tõelisest inimesest»**: 11.30.

LEMBITU — **«Telegramm»**: 9.45.

VÕIT — **«Tjorven ja Mysak»**: 11.

PIRITA — **«Horisont nr. 8»**: 16.

ESMASPÄEVAL, 23. APRILLIL

KOSMOS — **«Skandaal vanalinnas»** *): 10.30, 16.45, 18.30, 20.15, 22. **«Rahutud südamed»**, **«Skandaal vanalinnas»** *): 12.15. Lastele: **«Hei, Tillu!»**: 14.45. Lastele teisipäeval: **«Hei, Tillu!»**: 14.45.

SÕPRUS — **«Täna elada, homme surra»** *): 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22.

OKTOOBER — **«Väimees Bombayst»** (I ja II seeria): 11.45, 16.15, 19. **«Rashomon»** *) (viimast korda ekraanil): 10, 14.30, 21.45.

RAHU — **«Väimees Bombayst»** (I ja II seeria): 12, 15, 17.45, 20.30.

KAJA — **«Kõrgus»**: 10.45, 12.30, 14.15, 16, 18, 20, 22.

LEMBITU — **«Võrdsed šansid»**: 11.30, 13.30, 15.30, 17.30, 22. **«Ühtses liidus»**, **«Võrdsed šansid»**: 19.30.

VÕIT — **«Täna elada, homme surra»** *): 12, 14, 16, 18, 20, 22.

KOIT — **«Skandaal vanalinnas»** *): 17.15, 21.30. **«USA president Nõukogude Liidus»**, **«Skandaal vanalinnas»** *): 19.

TOIMETUSE KOLLEEGIUM

PIRITA — **«Saatana teenrid Kuradiveskis»** *) (värviline): 17.15, 21.30. **«Reisialmanahh nr. 73»**, **«Saatana teenrid Kuradiveskis»** *): 19.

PIONEER — **«Mehhiko rahvatantsud»** (värviline): 10.30—16.30. **«Parteipilet»**: 17.40, 19.40, 21.40.

*) Alla 16 a. vanustele keelatud.

RAT «ESTONIA»

Pühap. 22. apr. kl 12 ballett **«Joanna tentata»**, kl. 19 kontsertetendus **«Evviva Verdi»**.

Esmasp., 23. apr. kl. 19 kontsertetendus **«Evviva Verdi»**.

Kolmap., 25. apr. kl. 19 ooper **«Haaremirööv»**.

Neljap., 26. apr. kl. 19 ballett **«Deemon»**.

V. KINGISSEPA NIM. TRA DRAAMATEATER

Pühap., 22. apr. kl. 12 **«Mees, naine ja kontsert»**, kl. 19 **«Ära jäta mind»**, kl. 19 **«Õhtusöök viiele»** (väikeses saalis, noorsoole alla 16 a. keelatud).

Teisip., 24. apr. kl. 19 **«Tants aurukatla ümber»**.

Kolmap., 25. apr. kl. 19 **«Mees, naine ja kontsert»**.

Neljap., 26. apr. kl. 19 **«Tants aurukatla ümber»**, kl. 19 **«Õhtusöök viiele»** (väikeses saalis, noorsoole alla 16 a. keelatud).

EESTI NSV RIIKLIK NOORSOOTEATER

Pühap., 22. apr. kl. 12 **«Karlsson tembutab jälle»**, kl. 18 **«Kuuenda raamatu lõpp»**.

Esmasp., 23. apr. kl. 18 **«Karlsson tembutab jälle»** («9. Mai» kolhoosi klubis).

Teisip., 24. apr. kl. 16 **«Karlsson tembutab jälle»** (Koeru kultuurimajas).

Kolmap., 25. apr. kl. 18 **«Karlsson tembutab jälle»** (Järva-Jaani kultuurimajas), kl. 19 **«Oliver ja Jennifer»**.

PAUL PINNA RAHVATEATER
Hooaja lõppetendused

Pühap., 22. apr. kl. 12 **«Lumivalgeke ja 7 pöialpoissi»**, kl. 14.30 **«Õnnelik naine»**, kl. 19 **«Elu maik»**.

EESTI NSV RIIKLIK FILHARMOONIA «ESTONIA» KONTSERDISAALIS

22. apr. kl. 19.30 TIIU HEINSALU viiuliõhtu.

23. apr. kl. 19.30 LEV VLASSENKO klaveriõhtu.

27. apr. kl. 19.30 laulab Austria sopran GERTRUDE JAHN.

28. apr. kl. 19.30 JIRI ROPEKI oreliõhtu (TSSV).

29. apr. kl. 19.30 laulavad Heidy Tamme, Uno Loop, Tõnis Mägi. Kaastegevad A. Traks instrumentaalansambel «Sinilind».

LAEVASTIKU OHVITSERIDE MAJAS

22. ja 23. apr. kl. 19.30 laulab Tamara Kravtsova instrumentaalansambli saatel.

MIDA TEEB ILMATAAT?

Tallinna Ilmajaama teatel tugevneb Baltikumis kõrgrõhuhari. Õhurõhk tõuseb.

22. aprillil on Eestis oodata vahelduva pilvitusega, sademeteta ilma, puhub idatuul 4—8 m/sek. Õhutemperatuur +8 kuni +12, kohati kuni +15 kraadi, Tallinnas +9 kuni +11 kraadi.

23. aprillil on oodata väheseid sademeid. 24. aprillil sademetetä ilma. Temperatuur öösel +1 kraadist —3 kraadini, päeval on 3 kuni 8 kraadi sooja.

«Голос народа» Индекс 69780

«РАХВА ХЯЭЛЬ» («Голос народа») — Орган Центрального Комитета Компартии Эстонии, Верховного Совета и Совета Министров Эстонской ССР, гор. Таллин.

Toimetus: 200 001, Tallinn, Pärnu mnt. 67-a. Postkast 433. Telefonid: peatoimetaja asetäitjad 681-200 ja 681-198; vastutav sekretär 681-208; sekretariaat 681-215; propagandaosakonna toimetaja 681-211; propagandaosakond 681-193; partei elu osakonna toimetaja 681-203; partei elu osakond 681-206; tööstusosakonna toimetaja 681-217; tööstusosakond 681-212 ja 681-214; põllumajandusosakonna toimetaja 681-220; põllumajandusosakond 681-220; haridus- ja kultuuritöö osakonna toimetaja 681-216; haridus- ja kultuuritöö osakond 681-216; kirjanduse ja kunsti osakonna toimetaja 681-221; kirjanduse ja kunsti osakond 681-221; rahvusvahelise elu osakonna toimetaja 681-218; rahvusvahelise elu osakond 681-218; informatsioonlosakonna toimetaja 681-217; informatsioonlosakond 681-205 ja 681-210; kirjade osakonna toimetaja 681-201; kirjade osakond 681-192 ja 681-196; fotograafid 681-226. Kuulutuste osakond Pärnu mnt. 67-a avatud kl. 8.30—14.30, telefon 681-325 ja 681-326. «Rahva Hääl» ilmub 6 korda nädalas. Toimetuse puhkepäevad — laupäev ja pühapäev. Valvetelefon laupäeviti ja tööpäeviti alates kella 18.00 681-215.

MB-03575 EKP KK Kirjastuse Trükikoda, Tallinn, Pärnu mnt. 67-a. Tellimise nr. 1201